

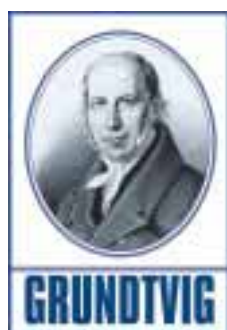
Edukacja i kultura

PROGRAM EDUKACYJNY WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

Socrates

Socrates Grundtvig 2

PROJEKTY PARTNERSKIE DOTYCZĄCE KSZTAŁCENIA DOROSŁYCH

Projekty realizowane w Polsce w latach 2001 - 2004

SOCRATES – jest programem edukacyjnym Wspólnoty Europejskiej promującym i wspierającym międzynarodową współpracę w edukacji.

Cele programu Socrates:

- poprawa jakości kształcenia oraz wzbogacenie ofert edukacyjnych różnego typu szkół i placówek oświatowych;
- promowanie europejskiego wymiaru w edukacji;
- wdrażanie idei uczenia się przez całe życie;
- rozwijanie poszanowania wielokulturowości Europy jako jednej z najważniejszych zasad aktywnego obywatelstwa;
- promowanie równych szans dla kobiet i mężczyzn oraz osób defaworyzowanych i najslabiej uprzywilejowanych grup społecznych;
- wdrażanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych do edukacji;
- promowanie nauki języków obcych.

GRUNDTVIG – kształcenie dorosłych i inne ścieżki edukacyjne.

Nazwa pochodzi od nazwiska Mikołaja Grundtviga (1783-1872)- duńskiego filozofa, poety, pedagoga i teologa, propagatora wartości humanistycznych w edukacji, twórca koncepcji uczenia się przez całe życie, autor idei uniwersytetu ludowego.

GRUNDTVIG jest komponentem programu Socrates składającym się z czterech akcji:

- Grundtvig 1** 1. Międzynarodowe Projekty Współpracy
  - 1.1. Projekty dotyczące Opracowania Kursów Szkoleniowych Grundtvig
  - 1.2. Projekty dotyczące Upowszechniania Efektów Projektów Grundtvig
- Grundtvig 2** Projekty Partnerskie dotyczące Kształcenia Dorosłych
- Grundtvig 3** Zagraniczne Wyjazdy Szkoleniowe dla Kadry Placówek Kształcenia Dorosłych
- Grundtvig 4** Sieci Grundtviga i Seminaria Tematyczne

GRUNDTVIG przyczynia się do podnoszenia poziomu i wzmacniania europejskiego wymiaru kształcenia dorosłych poprzez promowanie europejskiej współpracy między placówkami edukacji dorosłych oraz popularyzację i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie. Grundtvig wspiera inicjatywy oferujące dalsze ścieżki edukacyjne dla osób o niskich kwalifikacjach, sprzyja innowacjom w różnych sposobach zdobywania wykształcenia. Umożliwia placówkom kształcenia dorosłych realizację międzynarodowych projektów, uczestnictwo w Sieciach Grundtviga oraz oferuje kursy doskonalenia zawodowego kadrze zatrudnionej w placówkach edukacji dorosłych.

PROGRAM EDUKACYJNY WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

Socrates Grundtvig 2

PROJEKTY PARTNERSKIE DOTYCZĄCE KSZTAŁCENIA DOROSŁYCH

**Projekty
realizowane w Polsce
w latach 2001 - 2004**

Pod redakcją: Aliny Respondek i Karoliny Milczarek (Akcja Grundtvig)
Projekt okładki: DOCTORAD
Skład: DOCTORAD, www.doctorad.net

Opracowano na podstawie materiałów
nadesłanych przez Beneficjentów akcji Grundtvig 2
do Agencji Narodowej programu Socrates

Copyright by Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Agencja Narodowa Programu Socrates
ISBN: ISBN: 83-87716-87-1

Sfinansowano z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Socrates

Warszawa 2004

spis treści

spis treści	3
wstęp	5
<i>dolnośląskie</i>	11
Europa - Kompas Kulturowy	11
GILE- Międzypokoleniowe kształcenie interkulturowe w Europie	12
Dla jakości w działaniach europejskich	13
<i>kujawsko-pomorskie</i>	14
GRIP (C)	14
<i>lubelskie</i>	15
Nauka własna i e-learning	15
<i>łódzkie</i>	16
EGA - Zastosowanie technologii komunikacji i informacji (ICT) w europejskim doradztwie zawodowym dla osób dorosłych	16
Kształtowanie postaw aktywnych w opozycji do pasywnych u osób dorosłych niedostosowanych społecznie	17
Inkubator przedsiębiorczości jako forma walki z bezrobociem wśród osób dorosłych	18
TRESOR - Motywowanie osób dorosłych do kształcenia się przez całe życie	19
TIMIAE- Tradycyjne i nowatorskie metody edukacji dorosłych	20
„Uśmiechnięte buzie”- Europejskie tornistry edukacyjne	22
Ocena pracy szkoleniowców zajmujących się edukacją dorosłych w kształceniu nieformalnym	23
GRIP - Jak zintegrować kobiety ze społecznością lokalną	24
Ocena potrzeb szkoleniowych osób dorosłych z grup defaworyzowanych	25
<i>małopolskie</i>	26
Edukacja permanentna poprzez filatelistykę	26
Europejska Akademia Letnia	28
Jaka edukacja w epoce globalizacji w rozszerzonej Europie?	29
„Przywołane z pamięci” - historie życia studentów - seniorów	30
Stymulowanie potencjału uczenia się - uczenie się przez całe życie (Lifelong learning) - a narodowe kultury uczenia się w Europie	31
Pro Spectatore	32
Wymiana europejskich praktyk w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia w sektorze mody i przemysłu odzieżowego	34
<i>mazowieckie</i>	35
ENGALL - Zaangażowanie nowych grup dorosłych w edukację przez całe życie	35
Wiejskie Ośrodki Edukacji -ku zrównoważonej przyszłości	36
Nowe sposoby kształcenia dorosłych w społeczeństwie wielokulturowym	37
Kobiety europejskie - współdziałanie	38
Nowoczesne metody kształcenia podstawowych umiejętności rodziców w zakresie edukacji dzieci	40

<i>podkarpackie</i>	41
Romowie w Europie (Wzrost oczekiwań mniejszości narodowych i standardów w Europie)	41
MABEL – Multidyscyplinarne podejście do podstawowego kształcenia dorosłych	42
Integracja imigrantów: ku lepszemu zrozumieniu i najwyższej jakości edukacji	44
Usuwanie barier edukacyjnych dla dorosłych	45
FATE – Ułatwianie dostępu do edukacji w dziedzinie technologii informacyjnych poprzez naukę na odległość	46
Kształcenie dorosłych: kobiety i mężczyźni – szansa na rynku pracy	47
Młodzi rękodzielnicy w europejskim partnerstwie w nauczaniu	48
Partnerstwo w kształceniu dorosłych	50
<i>podlaskie</i>	51
Partnerstwo na rzecz kształcenia dorosłych w kierunku zarządzania i problematyki funkcjonowania administracji publicznej	51
<i>pomorskie</i>	52
Rozwój przedsiębiorczości kobiet	52
CATIE – Współpraca szkół dla dorosłych w Europie	53
<i>śląskie</i>	54
Innowacja przez dialog	54
Dzielenie się doświadczeniami europejskimi w zakresie szkolenia dorosłych	55
Kultura, środowisko i osoby niepełnosprawne	56
<i>warmińsko-mazurskie</i>	58
Le@rn–Analiza wykorzystania Internetu w edukacji osób dorosłych	58
Młodzi rękodzielnicy w europejskim partnerstwie w nauczaniu	59
READ – Wymiana doświadczeń w kształceniu dorosłych na obszarach wiejskich oraz poznanie nowych sposobów rozwijania obszarów wiejskich	60
Sztuka jako katalizator społecznego włączenia i uczenia się w kontekście międzykulturowym	62
Europejska Akademia Letnia	64
ACE – Aktywny Obywatel Europejski	66
<i>wielkopolskie</i>	67
Sztuka i rękodzieło	67
<i>zachodniopomorskie</i>	68
Fleurop – Doskonalenie metod kształcenia ustawicznego kobiet niekorzystnie usytuowanych na rynku pracy	68
ERDE – Rozwój europejskich obszarów wiejskich poprzez działania edukacyjne	69
SALT – Nauka i zachowanie tradycji	70
Adwokat niepełnosprawnych	71

Oddajemy do Państwa rąk publikację zawierającą opisy Projektów Partnerskich dotyczących Kształcenia Dorosłych realizowanych w Polsce w latach 2001–2004 w ramach jednej z akcji programu Grundtvig. Głównym celem tych projektów jest rozszerzenie współpracy europejskiej pomiędzy organizacjami zajmującymi się szeroko rozumianą edukacją dorosłych.

GRUNDTVIG – edukacja dorosłych – idea i praktyka

Grundtvig jest częścią programu edukacyjnego Wspólnoty Europejskiej SOCRATES, który w Polsce funkcjonuje już siódmy rok. Głównym celem programu SOCRATES jest podnoszenie jakości kształcenia poprzez współpracę europejską na wszystkich szczeblach i w różnych obszarach działalności edukacyjnej. Trzy główne filary programu SOCRATES to: Comenius – edukacja szkolna, Erasmus – szkolnictwo wyższe i Grundtvig – edukacja dorosłych.

Grundtvig – Kształcenie Dorosłych i Inne Ścieżki Edukacyjne – w obecnej formie jest obecny w Polsce i w Europie ponad cztery lata. Cele programu są następujące: poprawa jakości edukacji dorosłych, promowanie i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie, wspieranie alternatywnych sposobów zdobywania wykształcenia oraz rozwój oferty edukacyjnej dla dorosłych, w tym dla osób o utrudnionym dostępie do edukacji.

Dążenie do stworzenia Społeczeństwa Wiedzy przyczynia się do wyraźnego wzrostu znaczenia idei edukacji przez całe życie, zarówno w Europie, jak i w Polsce. Tym samym coraz większą wagę przywiązuje się do tworzenia jak najlepszych rozwiązań organizacyjnych i jak najlepszej jakościowo oferty edukacyjnej dla dorosłych. Do niedawna skupiano się głównie na doskonaleniu kształcenia dzieci i młodzieży, od przedszkola do studiów wyższych. Obecnie wszyscy są zgodni co do tego, że w obliczu stale zmieniającej się rzeczywistości, kiedy raz nabyta wiedza i umiejętności wystarczają na znacznie krócej niż kiedyś, niezbędne jest stałe podnoszenie i/lub nabywanie nowych kwalifikacji, nieustanne doskonalenie zawodowe i dbanie o rozwój osobisty. Permanentne uczenie się przez kilkadziesiąt lat dorosłego życia – formalne i nieformalne, w formach kursowych, bądź w życiu codziennym – jest już dla ogromnej liczby Europejczyków faktem. Program Grundtvig pomaga angażować coraz większą liczbę dorosłych oraz wspiera działania na rzecz poprawy jakości oferty edukacyjnej skierowanej do tej grupy odbiorców.

Realizacja programu Grundtvig polega przede wszystkim na podejmowaniu przedsięwzięć edukacyjnych, zazwyczaj w formie projektów lub wyjazdów indywidualnych, finansowanych z grantu przyznanego na podstawie złożonego wniosku. Projekty są zawsze realizowane przez kilka lub nawet kilkanaście krajów europejskich, zatem są doskonałą formą współpracy międzynarodowej w obszarze edukacji dorosłych. Ich realizacja może trwać rok, dwa lub trzy lata.

GRUNDTVIG obejmuje cztery akcje. Dwie z nich należą do tzw. akcji scentralizowanych – Grundtvig 1 i Grundtvig 4, w których selekcją, a także zawieraniem i obsługą kontraktów zajmuje się Komisja Europejska. Pozostałe dwie akcje – Grundtvig 2 i Grundtvig 3 to tzw. akcje zdecentralizowane, co oznacza, że selekcją wniosków, kontraktowaniem i rozliczaniem grantu zajmuje się Agencja Narodowa w kraju Beneficjenta.

Uprawnionych do korzystania z funduszy programu Socrates jest 25 krajów Unii Europejskiej, 3 kraje EFTA: Islandia, Lichtenstein i Norwegia oraz 3 kraje stowarzyszone: Bułgaria, Rumunia i Turcja.

Corocznie Komisja Europejska akceptuje do realizacji kilkadziesiąt nowych projektów Grundtvig 1 i 4. Podobnie corocznie Agencje Narodowe w krajach uprawnionych decydują się na finansowanie kilkuset projektów Grundtvig 2 oraz przyznają granty na setki wyjazdów indywidualnych.

Do ubiegania się o granty uprawnione są wszystkie organizacje zajmujące się edukacją dorosłych:

- placówki systemu kształcenia formalnego – szkoły dla dorosłych, centra kształcenia ustawicznego, uczelnie prowadzące badania i/lub zajmujące się opracowywaniem programów kształcenia dorosłych, bądź oferujące osobom dorosłym różne możliwości kształcenia;
- placówki systemu kształcenia nieformalnego – stowarzyszenia, fundacje, organizacje nie nastawione na zysk, firmy komercyjne działające w sektorze edukacji, związki zawodowe, biblioteki i muzea;
- władze lokalne i regionalne, więzienia, urzędy pracy, ośrodki badawcze, oraz w przypadku udziału w projektach ew. inne niezbędne z punktu widzenia realizacji celów instytucje, np. wydawnictwa, media.

Grundtvig 2 – Projekty Partnerskie dotyczące Kształcenia Dorosłych

W projektach Grundtvig 2 głównym zamierzeniem jest nawiązanie lub rozszerzenie istniejącej już współpracy na poziomie europejskim pomiędzy organizacjami o mniejszym doświadczeniu w obszarze kształcenia dorosłych. Pracownicy organizacji partnerskich i dorośli słuchacze z krajów uczestniczących wspólnie pracują nad wybranymi zagadnieniami dotyczącymi szeroko rozumianej edukacji dorosłych.

Obszary tematyczne projektów Grundtvig 2 to np.:

- sposoby motywowania osób dorosłych do nauki;
- metodyka uczenia się i nauczania osób dorosłych;
- umiejętności kluczowe;
- aktywne obywatelstwo;
- zagadnienia interkulturowe;
- nauka języków obcych;
- sztuka, muzyka i kultura;
- edukacja rodziców;
- edukacja europejska;
- rozwój zrównoważony;
- technologie informacyjne w edukacji dorosłych;
- równe szanse dla kobiet i mężczyzn.

Projekty adresowane są do różnych grup dorosłych, np.:

- młodych dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- osób zamieszkujących tereny wiejskie;
- imigrantów i grup mniejszościowych;
- seniorów;
- osób niepełnosprawnych;
- grup defaworyzowanych pod względem socjo-ekonomicznym;
- lokalnych społeczności.

Realizacja projektu Grundtvig 2 jest doskonałym sposobem dla mniej doświadczonych organizacji na rozpoczęcie współpracy międzynarodowej. Budżet takiego projektu jest stosunkowo niewielki, ale w zupełności wystarcza na realizację szeregu wartościowych inicjatyw, w kraju i za granicą. Każda organizacja biorąca udział w projekcie, niezależnie od tego, czy jest koordynatorem, czy partnerem, aplikuje o swój własny budżet na dany rok do Agencji Narodowej we własnym kraju i po akceptacji wniosku otrzymuje grant tylko do swojego użytku. Kwota ta wystarcza np. na zorganizowanie 2-4 kilkuosobowych wyjazdów do krajów partnerskich oraz na naukę języka, zakup niezbędnych materiałów i tłumaczenia. Nie jest wymagany wkład własny. Rosnące zainteresowanie akcją Grundtvig 2 w Europie i w Polsce jest spowodowane z jednej strony atrakcyjnością i różnorodnością oferty, a z drugiej strony wysoką skutecznością aplikowania o granty, brakiem ryzyka finansowego i relatywnie prostymi procedurami postępowania.

Grundtvig 2 w Polsce

Niniejsza publikacja opisuje 49 projektów Grundtvig 2, realizowanych od początku trwania programu Grundtvig do końca lipca 2004 roku. Ponieważ czas trwania projektów Grundtvig 2 może wynosić od roku do trzech lat, realizacja niektórych projektów – rozpoczętych w dwóch ubiegłych latach – jeszcze trwa. Od jesieni bieżącego roku zaczęto realizację 35 nowych projektów, zatem łączna ich liczba wynosi już 84. Oznacza to, że polskie organizacje zawiązały aż 84 „konsorcja” z podobnymi sobie instytucjami w Europie, by móc współpracować w formule projektów Grundtvig 2 – przez okres roku, dwóch lub trzech lat.

Na zamieszczonej mapce widoczny jest rozkład geograficzny organizacji realizujących projekty Grundtvig 2 w Polsce w okresie od sierpnia 2001 do lipca 2004. 49 opisanych projektów było realizowanych przez 52 organizacje (w trzech projektach pracowały po dwie polskie instytucje). Jak łatwo daje się zauważyć, najaktywniejsze w akcji Grundtvig 2 są województwa: łódzkie, małopolskie i podkarpackie.

Grundtvig 2 w Polsce

Jednym z głównych działań w ramach projektów Grundtvig 2 są wyjazdy do organizacji partnerskich. Służą one wymianie doświadczeń, zapoznaniu się z metodami pracy i ofertą edukacyjną organizacji goszczącej. Umożliwiają prowadzenie analiz i dyskusji, wspólną pracę nad interesującym partnerów zagadnieniem oraz pozwalają zacieśnić więzi przyjacielskie i zawodowe oraz poznać kulturę innego kraju. Zazwyczaj partnerzy spotykają się 2-4 razy w roku. Niektóre z tych spotkań mają charakter roboczy, inne bardziej oficjalny (seminaria i konferencje). Z wyjazdów zagranicznych korzystają również dorośli słuchacze, czasem po raz pierwszy w życiu.

Oprócz wyjazdów zagranicznych, w ramach realizacji projektu są opracowywane, publikowane i upowszechniane materiały związane z tematem projektu, takie jak: raporty z przeprowadzonych badań i analiz, programy szkoleniowe, publikacje książkowe, broszury i inne materiały edukacyjne.

Organizowane są również krajowe seminaria i konferencje upowszechniające wyniki projektu.

Wiele organizacji przygotowuje i przeprowadza w ramach projektu szkolenia dla dorosłych słuchaczy. Zwykle są to szkolenia nowatorskie w formie i treści, opracowane dzięki współpracy z europejskimi partnerami.

Często są organizowane, zwłaszcza w projektach dotyczących zagadnień sztuki i kultury – festyny, kiermasze i wystawy, warsztaty artystyczne, zazwyczaj bogato dokumentowane fotograficznie.

W wielu projektach pracownicy organizacji realizującej i słuchacze uczą się języka obcego, by móc lepiej porozumieć się z partnerami.

Coraz popularniejsze staje się tworzenie stron internetowych projektu, dokumentujących kolejne etapy realizacji i rezultaty projektu.

Z raportów polskich Beneficjentów wynika, że udział w projektach Grundtvig 2 przyczynił się do:

- zwiększenia międzynarodowych kontaktów i współpracy z zagranicznymi placówkami edukacji dorosłych;
- poszerzenia możliwości przenoszenia przykładów dobrej praktyki z innych krajów do własnej działalności;
- rozszerzenia oferty edukacyjnej, w tym opracowania i wdrażania nowych metod kształcenia dorosłych;
- poprawy wizerunku organizacji;
- zwiększenia motywacji i entuzjazmu osób dorosłych do uczenia się, w tym zwiększenia własnej aktywności słuchaczy;
- poprawy jakości życia słuchaczy, zwłaszcza z grup defaworyzowanych;
- wzrostu wiedzy na temat innych krajów i kultur;
- poprawy znajomości języków obcych.

Na dowód powyższego przytoczymy kilka cytatów z wypowiedzi uczestników projektów Grundtvig 2 w Polsce.

Wypowiedzi mieszkańców małych wsi – uczestników kursu komputerowego:

„Czuje, że moja miejscowość nie jest już zapadłą wiochą na końcu świata.”

„Dzięki temu kursowi nie boje się już komputera.”

„Mogę porozumiewać się z dziećmi.”

Wypowiedzi rodziców – uczestników kursu z zakresu edukacji rodziców małych dzieci:

„Byliśmy bardzo zadowoleni, ponieważ nie tylko lepiej radzimy sobie z wychowaniem dzieci, ale również poprawiła się komunikacja między nami.”

„(...) Szczególną zachętą do wprowadzania zmian w naszych domach stały się nowatorskie podejścia innych doświadczonych rodziców z Belgii, Hiszpanii i Austrii. Nasi goście zagraniczni przekazywali nam autentyczny i niezwykle pozytywny eksperyment edukacyjny i wychowawczy, zresztą bardzo sugestywnie. Nic dziwnego, bo bardzo konsekwentnie wprowadzany w życie ich rodzin od wielu lat. Polscy rodzice po tym pierwszym kursie w większości zdecydowali się uzupełnić swoją formację o treningi zagraniczne – wyjazdowe. Kursy zagraniczne były rewelacyjne. Zyskiwaliśmy głębokie przekonanie o słuszności proponowanych podejść edukacyjnych. Zresztą za słowami stało życie. Wiele zagranicznych rodzin gościło nas jak najbliższych przyjaciół. Taka nauka potwierdzona przykładem życia wniosła do naszych domów dużo świeżych sił do dokonywania zmian. Jesteśmy więc na etapie eksperymentowania i praktyki w naszych domach tych nowości, ale już widzimy pozytywne efekty i czujemy satysfakcję (...).”

Wypowiedź jednej ze słuchaczek Uniwersytetu Trzeciego Wieku, uczestniczki projektu skierowanego do seniorów: „Dla ludzi „trzeciego wieku” przyswajanie wiedzy to nie tylko sposób na spędzenie większej ilości czasu, którym obecnie dysponują. Bardzo często mogą tę wiedzę praktycznie wykorzystać z pożytkiem dla siebie i najbliższych. Edukacja ustawiczna to nie tylko szansa na lepsze życie, ale i warunek, by sprostać życiu w zmieniającej się rzeczywistości”.

Wypowiedzi słuchaczy biorących udział w wyjazdach zagranicznych w projekcie dotyczącym metod nauczania i uczenia się języków obcych:

„Pobyt w Banyoles uważam za genialny. Miałam wiele możliwości prowadzenia rozmów z innymi słuchaczami i wymiany pomysłów czy informacji, jak również nawiązania wielu nowych kontaktów. Bardzo się cieszę, że mogłam porozmawiać po niemiecku i hiszpańsku. Pobyt tutaj zmotywował mnie do kontynuacji uczenia się języków obcych.(...)”

„Spotkanie to z powodu uczestnictwa w nim nauczycieli i słuchaczy z różnych krajów było bardzo interesujące (...). Spotkanie to uświadomiło nam, że każdy w swoim własnym procesie uczenia się stosuje jakieś metody, a nawet sam je wymyśla. Szczególnie interesujące dla mnie okazało się wystąpienie dotyczące uczenia się w tandemie - metoda, która w Polsce nie jest zbyt znana (...)”

Wypowiedzi więźniów - uczestników projektu dotyczącego edukacji w zakładach karnych (więźniowie z kilku krajów uczestniczą w tworzeniu magazynu opisującego życie więźniów):

„Dzięki uczestnictwu w projekcie poznałam położenie Bułgarii, Irlandii, Anglii i Norwegii, ich stolice, zaludnienie, ciekawsze zabytki architektury, narodowe potrawy, itp.”

„Cieszę się, że mogę uczestniczyć w tworzeniu magazynu, że moje prace mogą być komuś przydatne.” (autor satyrycznych ilustracji)

Jak powstała publikacja

Opracowując niniejszą publikację i przygotowując opisy projektów, korzystaliśmy głównie z informacji podanych we wnioskach aplikacyjnych oraz z informacji zawartych w raportach z realizacji projektu. Również zamieszczone w publikacji zdjęcia wybieraliśmy z materiałów nadesłanych przez Beneficjentów lub ze stron internetowych projektów. Wszystkie zdjęcia są dokumentacją realizacji poszczególnych inicjatyw.

Dziękujemy wszystkim realizatorom projektów Grundtvig 2 w latach 2001-2004 za przekazane informacje i materiały oraz za uwagi zgłoszone do opisów projektów.

* * *

Mamy głęboką nadzieję, że niniejsze opracowanie przyczyni się do upowszechniania wiedzy o projektach Grundtvig 2 dotychczas realizowanych w Polsce oraz o ich efektach. Liczymy też na to, że dzięki tej publikacji zainteresowane osoby będą mogły nawiązać kontakt z realizatorami projektów Grundtvig 2 w Polsce i uzyskać dalsze informacje, a być może nawet rozpoczął owocną współpracę.

Wierzmy również, że lektura tego materiału zainspiruje Czytelników zajmujących się edukacją dorosłych do kreowania własnych pomysłów na przedsięwzięcia - na skalę lokalną, krajową i międzynarodową.

Życzymy Państwu powodzenia w działalności edukacyjnej dla dorosłych, w tym w aplikowaniu o granty programu Grundtvig.

Zapraszamy serdecznie do lektury.

Zespół akcji Grundtvig
Agencja Narodowa Programu Socrates
Warszawa, grudzień 2004

opracowanie Alina Respondek

Europa - Kompas Kulturowy

Kulturkompass, Europa

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu
Ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 5/9
52-204 Wrocław
Tel/fax: (71) 333 11 15

rektor@wshwroc.edu.pl
terpi@wshwroc.edu.pl
www.wshwroc.edu.pl

Nr umów: SOC/09-GR2-2002/03, SOC/09-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Polska, Belgia, Holandia, Estonia, Niemcy

Celem przedsięwzięcia było propagowanie idei wymiany nauczających i uczących się dorosłych w skali Europy. Głównym efektem projektu było stworzenie vademecum, zawierającego wskazówki i rady dla osób zamierzających odbyć studia lub praktyki za granicą. Vademecum powstało na podstawie doświadczeń instytucji uczestniczących w realizacji projektu odnośnie wymiany słuchaczy/studentów/uczniów oraz przeprowadzonej wśród nich ankiety.

Niniejszy poradnik dostępny jest na stronie internetowej Uczelni: www.wshwroc.edu.pl

GILE- Międzypokoleniowe kształcenie interkulturowe w Europie *GILE - Generationenübergreifendes inter-kulturelles Lernen in Europa*

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego
Krzyżowa 7

58 - 112 Grodziszczce
Tel. (74) 850 03 40, 850 03 00

biblioteka@krzyzowa.org.pl,

www.krzyzowa.org.pl

Nr umowy: SOC/64-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy

Partnerzy: Niemcy, Polska, Słowacja, Bułgaria

Zasadniczym celem tego międzynarodowego przedsięwzięcia jest umożliwienie integracji osobom reprezentującym różne pokolenia i narodowości Europy. W pracy ze słuchaczami wykorzystuje się głównie metodę biograficzną (dzielenie się osobistymi doświadczeniami połączone z refleksją nad pozytywnymi i negatywnymi aspektami dotyczącymi sfery osobistej, zawodowej i społecznej). Zakłada się, że taka metoda pracy pozwala nie tylko na podniesienie wiedzy słuchaczy na temat krajów partnerów projektu (dotyczącej uwarunkowań historycznych, jak też aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej), ale przyczynia się do zwiększenia tolerancji i empatii.

Podczas realizacji projektu zostaną opracowane m.in. programy seminariów, które będzie można wykorzystać w ramach międzypokoleniowego i międzykulturowego kształcenia.

Dotychczasowe działania objęły organizację konferencji i seminariów, jak i szkoleń dla trenerów/multiplikatorów.

Dla jakości w działaniach europejskich

For the quality in the European actions

Polska instytucja realizująca projekt

Akademicki Związek Sportowy - Klub Środowiskowy -
Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży
Ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 40
50-370 Wrocław
Tel.: (71) 321 74 46

wm@azs.wroc.pl
www.azs.wroc.pl/spotkania/grundtvig

Nr umowy: SOC/17-GR2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku
2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Francja
Partnerzy: Polska, Niemcy

Projekt dotyczył zarządzania jakością w procesie kształcenia. Celem wspólnych działań było stworzenie narzędzi autodiagnozy, wraz z oprogramowaniem komputerowym, dla organizacji prowadzących przedsięwzięcia na płaszczyźnie międzynarodowej. Opracowano szereg ankiet autodiagnostycznych. Instytucje partnerskie planują kontynuację wspólnych działań: udoskonalenie narzędzi, przetestowanie ich i udostępnienie instytucjom zajmującym się współpracą międzynarodową.

GRIP (C)

Polska instytucja realizująca projekt

Logon S.A.
Ul. Piotrkowskiego 7- 9
85- 092 Bydgoszcz
Tel.: (052) 326 00 00
piotrc@akademia.logon.bydgoszcz.pl
info@akademia.logon.pl

www.akademia.logon.pl

Nr umów: SOC/13-GR2-2001, SOC/06-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Czechy
Partnerzy: Polska, Niemcy, Włochy, Rumunia, Portugalia

Głównym celem projektu była wymiana doświadczeń w obszarze edukacji na odległość oraz analiza porównawcza rozwiązań stosowanych w tej dziedzinie w krajach partnerskich. Założeniem było również podniesienie jakości oraz zakresu oferty edukacyjnej on-line, skierowanej zwłaszcza do osób o utrudnionym dostępie do tradycyjnych form nauczania.

Efekty projektu promowane są za pośrednictwem serwisu internetowego.

Nauka własna i e-learning

Individual and distance learning

Polska instytucja realizująca projekt

Akademia Rolnicza – Instytut Nauk Rolniczych
 Ul Szczebrzeska 102
 22-400 Zamość
 Tel. (84) 639 60 31

kkoscik@inr.edu.pl

www.inr.edu.pl

Nr umów: SOC/16-GRU2-2002/03, SOC/10-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordinator: Francja
 Partnerzy: Polska, Wielka Brytania, Belgia, Włochy, Hiszpania,
 Litwa, Rumunia

Projekt dotyczy dwóch obszarów edukacji: samokształcenia i kształcenia na odległość.

Grupą docelową projektu są osoby defaworyzowane ze względów społecznych, o niskich kwalifikacjach i utrudnionym dostępie do możliwości kształcenia.

W pierwszym roku realizacji projektu dzielono się doświadczeniami z zakresu kształcenia z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, czego efektem są wstępne opracowania modułów samokształceniowych. Moduły te umieszczone zostaną na stronie internetowej gotowej do uruchomienia z końcem trzeciego roku projektu. Moduły zostały przetestowane przez słuchaczy.

W przygotowaniu jest jeszcze ulotka informacyjna.

Przewiduje się zorganizowanie uroczystego otwarcia działalności strony internetowej w maju 2005 w Brukseli z udziałem deputowanych do Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciela Komisji Europejskiej.

Konsorcjum organizacji zaangażowanych w realizację projektu występuje pod nazwą STEP - Self Training and E-learning Project.

EGA – Zastosowanie technologii komunikacji i informacji (ICT) w europejskim doradztwie zawodowym dla osób dorosłych

EGA – European experiences with ICT in careers guidance with adults

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
Ul. Rewolucji 1905 nr 64
90-222 Łódź
Tel.: (42) 631 58 32
joan@wshe.lodz.pl, uczelnia@wshe.lodz.pl

www.guidanceforum.net

Nr umowy: SOC/15-GR2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Włochy
Partnerzy: Czechy, Rumunia, Polska, Portugalia., Wlk. Brytania, Hiszpania, Francja, Dania

Celem współpracy było wspieranie wymiany doświadczeń i wiedzy z zakresu doradztwa zawodowego. Projekt EGA dotyczył także tworzenia informatycznych narzędzi służących prowadzeniu skutecznego doradztwa dla osób dorosłych.

Efektom działań w Polsce jest m.in. publikacja „Doradztwo zawodowe przez Internet. Jak zacząć? Jak się do tego zabrać?“, która została rozesłana do wszystkich wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, biur karier oraz firm prywatnych zajmujących się doradztwem.

Kształtowanie postaw aktywnych w opozycji do pasywnych u osób dorosłych niedostosowanych społecznie

Shaping of active attitudes in opposition to passive ones among socially disadvantaged adults

Polska instytucja realizująca projekt

Instytut Postępowania Twórczego Sp. z o.o.,
ul. Senatorska 14/16
93-192 Łódź
Tel.: (42) 631 59 00

anowicka@ipt.pl

Nr umowy: SOC/14-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Polska
Partnerzy: Włochy, Litwa

Celem projektu jest badanie problemu niedostosowania społecznego. Kluczową rolę odgrywa wymiana doświadczeń między instytucjami partnerskimi, która ma służyć poprawie jakości kształcenia osób społecznie niedostosowanych, przy uwzględnieniu specyficznych potrzeb edukacyjnych w różnych regionach Europy. Dąży się do aktywizacji słuchaczy, motywowania ich do samokształcenia i rozwijania postaw przedsiębiorczych.

Dodatkowym efektem przedsięwzięcia ma być przetestowanie metod szkoleniowych i przeszkolenie w ich zakresie trenerów pracujących z osobami zagrożonymi marginalizacją społeczną. Wyniki prac mają być rozpowszechniane z pomocą strony internetowej. Ponadto planuje się przeprowadzenie e-mailowej kampanii informacyjnej o rezultatach projektu wśród urzędów pracy, służb pomocy społecznej, instytucji edukacyjnych itp.

Inkubator przedsiębiorczości jako forma walki z bezrobociem wśród osób dorosłych

Entrepreneurship incubator as form of adult unemployment fighting

Polska instytucja realizująca projekt

Instytut Postępowania Twórczego Sp. z o.o.
ul. Senatorska 14/16
93-192 Łódź
tel.: (42) 631 59 00

jropega@ipt.pl, mzawadzka@ipt.pl

Nr umowy: SOC/50-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordinator: Polska

Partnerzy: Austria, Bułgaria, Litwa, Niemcy, Rumunia, Włochy

Projekt służy promowaniu idei inkubatorów przedsiębiorczości. Koncentruje się na wymianie doświadczeń i wiedzy na temat stosowanych rozwiązań w zakresie form pomocy i metod szkoleniowych.

Za cel długofalowy stawia się nawiązanie stałej współpracy pomiędzy ośrodkami zajmującymi się promowaniem przedsiębiorczości, podniesienie ich efektywności i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dorosłych, co w konsekwencji ma przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia. Opracowane w ramach projektu metody szkoleniowe mogą być wykorzystywane później m.in. przez urzędy pracy szkolące bezrobotnych. Strona internetowa projektu ma z kolei pełnić rolę forum wymiany informacji.

TRESOR – Motywowanie osób dorosłych do kształcenia się przez całe życie

TRESOR – Try and experience strenght and own resources

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

Ul. Rewolucji 1905 nr 64

90-222 Łódź

Tel.: (42) 631 58 32

joan@wshe.lodz.pl, uczelnia@wshe.lodz.pl

<http://www.tresor-empower.org>

<http://www.motywacje.wshe.lodz.pl>

Nr umów: SOC/14-GRU2-2002/03, SOC/53-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordinator: Hiszpania (w pierwszym roku – Niemcy)

Partnerzy: Hiszpania (2 instytucje), Norwegia, Czechy, Polska

Projekt dotyczył problematyki motywowania ludzi dorosłych do stałego podnoszenia kwalifikacji i kształcenia przez całe życie.

Podstawowym celem przedsięwzięcia było badanie, analizowanie i testowanie metod oraz narzędzi samooceny umiejętności i kwalifikacji dla osób z grup zagrożonych marginalizacją, o niskich kwalifikacjach. W dalszej perspektywie zamierza się stworzyć międzynarodową sieć instytucji zajmujących się badaniem i udostępnianiem wypracowanych metod.

Opracowano, przetestowano i opisano trzy metody szkoleniowe (metoda Belbina, SWOT i Assesement Centre). Polska instytucja przeprowadziła szkolenia, w zakresie jednej z nich, dla trenerów, m.in. z wojewódzkiego urzędu pracy.

TIMIAE- Tradycyjne i nowatorskie metody edukacji dorosłych

TIMIAE - Traditional and innovative methods in adult education

Polska instytucja realizująca projekt

Ośrodek Badań i Studiów Przekładowych Uniwersytetu Łódzkiego
Ul. Matejki 21/23 p.27
90-237 Łódź
Tel.: (42) 635 47 49, Fax: (42) 635 47 48

www.timiae.de
www.obisp.uni.lodz.pl

Nr umów: SOC/10-GRU2-2002/03, SOC/48-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Polska, Hiszpania

Celem przedsięwzięcia była wymiana doświadczeń w zakresie metod nauczania i uczenia się (ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji interkulturowych) i zastosowania innowacyjnych strategii edukacyjnych, zwłaszcza w obszarze nauki języków obcych. Projekt skierowany był do wykładowców, organizatorów kursów, jak i samych słuchaczy.

W ramach działań partnerskich zorganizowano m.in. warsztat dla tłumaczy i, dzięki doświadczeniom zebranych przy pracy nad projektem, opracowano na łódzkiej uczelni nową metodę kształcenia - eksternistyczny kurs translatorski dla słuchaczy, oparty głównie na komunikacji przez Internet.

Opracowano czterojęzyczną broszurę zawierającą praktyczne wskazówki dotyczące samodzielnego uczenia się języków obcych przez osoby dorosłe.

Funkcjonuje strona internetowa projektu, zawierająca szczegółowy opis osiągniętych rezultatów, w tym opis metod samodzielnego uczenia się, rekomendowanych przez słuchaczy.

Cytaty z wypowiedzi słuchaczy biorących udział w wyjazdach zagranicznych:

„Pobył w Banyoles uważam za genialny. Miałam wiele możliwości prowadzenia rozmów z innymi słuchaczami i wymiany pomysłów czy informacji, jak również nawiązania wielu nowych kontaktów. Bardzo się cieszę, że mogłam porozmawiać po niemiecku i hiszpańsku. Pobył tutaj zmotywował mnie do kontynuacji uczenia się języków obcych (...).”

„Spotkanie to z powodu uczestnictwa w nim nauczycieli i słuchaczy z różnych krajów było bardzo interesujące (...). Spotkanie to uświadomiło nam, że każdy w swoim własnym procesie uczenia się stosuje jakieś metody, a nawet sam je wymyśla. Szczególnie interesujące dla mnie okazało się wystąpienie dotyczące uczenia się w tandemie - metoda, która w Polsce nie jest zbyt znana (...).”

„Uśmiechnięte buzie”- Europejskie tornistry edukacyjne „Smiley Faces”- European Learning Bags

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie Wspierania Działań Samopomocowych
Centrum Pomocy Niematerialnej
Ul. S. Tybury 16
91-016 Łódź
Tel.: (42) 640 70 50
cpn_cna@op.pl

Nr umowy: SOC/36-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Wielka Brytania
Partnerzy: Bułgaria, Cypr, Litwa, Polska

Projekt dotyczy edukacji rodziców. Jego celem jest kształtowanie wiedzy na temat rozwoju dziecka oraz podstawowych umiejętności rodziców i opiekunów.

Przez pierwsze dwa lata projekt ma koncentrować się na szkoleniu opiekunów dzieci w wieku 3 - 7 lat, w trzecim - w wieku 7 - 12. Założeniem jest, aby stworzyć wyszkoloną grupę rodziców i opiekunów, która będzie przekazywała swą wiedzę dalej, podobnym grupom zainteresowanych.

W działania zaangażowani są zarówno rodzice, opiekunowie, jak i same dzieci.

Głównym efektem projektu mają być tzw. Tornistry Edukacyjne, zawierające pomoce dydaktyczne, wykonane przez samych słuchaczy. Tornistry powinny służyć społecznemu, emocjonalnemu, fizycznemu i intelektualnemu rozwojowi dzieci. Stąd też planuje się przetestowanie ich wśród najmłodszych uczestników.

Każda instytucja partnerska ma wykonać własny Tornister. Następnie mają być one wymieniane między partnerami.

Projekt i jego efekty będą promowane za pośrednictwem publikacji oraz strony internetowej.

Ocena pracy szkoleniowców zajmujących się edukacją dorosłych w kształceniu nieformalnym

Assessment for adult educators in non-formal education A-AENFE

Polska instytucja realizująca projekt

Biuro Obsługi Inicjatyw Europejskich

Ul. Zielona 15

90-601 Łódź

Tel. (42) 639 95 69

www.boie.pl

Nr umowy: SOC/73-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy

Partnerzy: Austria, Rumunia, Polska, Portugalia

Projekt dotyczy szkolenia trenerów osób dorosłych, pracujących w obszarze edukacji nieformalnej. Celem przedsięwzięcia wymiana informacji i dobrej praktyki w zakresie kształcenia dorosłych ocena pracy szkoleniowców przy zaangażowaniu słuchaczy. Projekt zmierza do stworzenia nowej metody i narzędzi oceny pracy trenerów. W pierwszym roku skupiono się na pracy nad portfolio, które uznano za najbardziej użyteczny instrument w odniesieniu do kształcenia w systemie nieformalnym.

W ramach projektu Polska instytucja rozwinęła współpracę z działem szkoleń Powiatowego Urzędu Pracy.

Funkcjonuje już strona internetowa projektu: <http://www.aaenfe.org>, na której można znaleźć opracowania i prezentacje stworzone na potrzeby prowadzonych warsztatów.

GRIP – Jak zintegrować kobiety ze społecznością lokalną

GRIP – How to involve women in society

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
Ul. Rewolucji 1905r. nr 64
90-222 Łódź
Tel. (42) 631 58 32

ziemecka@wshe.lodz.pl
www.wshe.lodz.pl

Nr umowy: SOC/60-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, realizowany w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Rumunia
Partnerzy: Włochy, Polska

Projekt był kontynuacją wcześniej realizowanego „Ocena potrzeb szkoleniowych osób dorosłych z grup defaworyzowanych”. Tym razem grupa docelowa została ograniczona do kobiet bezrobotnych i/bądź kobiet o niskich dochodach. Drugą grupą słuchaczy byli trenerzy różnego typu placówek edukacyjnych oraz przedstawiciele związków zawodowych i władz samorządowych.

Głównym celem przedsięwzięcia była identyfikacja sposobów i metod, które mogłyby przyczynić się do wzmocnienia pozytywnych postaw wobec uczenia się przez całe życie.

W ramach projektu odbyły się warsztaty z udziałem przedstawicieli organizacji kobiecych oraz samych bezrobotnych. Instytucje partnerskie opracowały również przewodnik metodologiczny w wersji elektronicznej (po angielsku) dla osób pracujących z osobami zagrożonymi marginalizacją.

Jako dodatkowy efekt i osiągnięcie projektu można uznać fakt, że niektórym bezrobotnym słuchaczom udało się znaleźć pracę.

Ocena potrzeb szkoleniowych osób dorosłych z grup defaworyzowanych

Study evaluation on adult education needs for disadvantaged people

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Humanistyczno - Ekonomiczna
ul. Rewolucji 1905r. nr 52
90- 213 Łódź
tel.: (042) 631 58 32,
ziemecka@wshe.lodz.pl,
www.wshe.lodz.pl

Nr umowy: SOC/10-GR2-2001

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany tylko w roku 2001/2002

Kraje partnerskie

Koordinator: Rumunia
Partnerzy: Polska, Niemcy, Włochy

Projekt zorientowany był na zidentyfikowanie rzeczywistych potrzeb edukacyjnych dorosłych z grup marginalizowanych: o niskich dochodach, bezrobotnych (zwłaszcza kobiet), osób migrujących z regionów bardziej uprzemysłowionych do mniej i odwrotnie, mniejszości etnicznych. Jednocześnie celem przedsięwzięcia było rozszerzenie współpracy na tym polu między organizacjami w Europie. W toku trwania projektu partnerzy wymienili doświadczenia i informacje na temat oceny potrzeb edukacyjnych osób ze środowisk marginalizowanych. Badanie potrzeb prowadzono wśród osób z grup defaworyzowanych, jak i pracodawców oraz pracowników instytucji szkoleniowych. Wynikiem tego jest studium porównawcze - przewodnik dla instytucji i organizacji stanowiący pomoc w ulepszeniu oferowanych przez nie programów szkoleniowych dla dorosłych. Rezultaty projektu zostały rozpowszechnione za pomocą środków masowego przekazu, a ostateczny dokument został rozesłany do organizacji rządowych i pozarządowych zainteresowanych tą tematyką.

Edukacja permanentna poprzez filatelistykę

Civile a la philatelie pedagogique un cadre Europeen

Polska instytucja realizująca projekt

Uniwersytet Jagielloński - Uniwersytet Trzeciego Wieku
Ul. Gołębia 24
31-007 Kraków
Tel. (12) 422 10 33 w. 1185
utw@go2.pl

Nr umowy: SOC/57-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku
2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Francja
Partnerzy: Włochy, Polska

Celem projektu było przetestowanie nowej metody nauczania i pracy z seniorami - z wykorzystaniem dokumentów filatelistycznych. Umożliwiła ona poszerzenie wiedzy uczestników z zakresu wielu dyscyplin: historii, historii sztuki, ekologii, biologii, medycyny, filozofii. Spośród tysięcy znaczków wyłoniono te, które mogły stać się podstawą do tworzenia dokumentów filatelistycznych. Praca nad nimi stanowiła wyjście do wzajemnego poznania kultury i historii krajów partnerskich, a także do przemyśleń i dyskusji. Jednocześnie projekt przysłużył się wzmacnianiu kontaktów między pokoleniami - przy poszukiwaniach materiałów spenetrowano wiele rodzinnych kolekcji, a z pomocą młodszych członków rodziny prowadzono poszukiwania w Internecie.

Ostatecznie powstało blisko 50 dokumentów filatelistycznych w języku polskim i francuskim, które mają być rozsyłane i propagowane nie tylko wśród filatelistów, ale również w środowiskach FIME (Międzynarodowej Federacji Domów Europejskich), stowarzyszeniach, klubach, domach kultury, uniwersytetach trzeciego wieku i wśród pedagogów.

W wyniku współpracy polska instytucja opublikowała dwujęzyczne wydawnictwo (polsko-francuskie), ukazujące wybrane fakty z przeszłości i teraźniejszości Polski, widziane oczami ludzi starszych.

ARTYCY WAWELSKIE

Wawelski - nazwa artystów, którzy w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyli grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

NOBLIŚCI CZESŁAW MIŁOŻ

Czesław Miłosz - polski poeta, prozaik, historyk literatury, tłumacz literatury obcej, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1952 roku. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

WALKA Z RAKIEM

NARODOWA KAMPAKIA DO WALKI Z RAKIEM

W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

Dołki pomiarowe w chorakach szara i szara kręciakach

Kampania pomiarowa w chorakach szara i szara kręciakach

W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną. W tym czasie w Warszawie działała grupa artystyczna, która w latach 1918-1920 w Warszawie tworzyła grupę artystyczną.

Europejska Akademia Letnia *European Summer Academy*

Polska instytucja realizująca projekt

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Ul. Mickiewicza 8
33- 100 Tarnów
Tel. (14) 631 65 50
cklw.pwsz@wsz.tarnow.pl
www.wsz.tarnow.pl

Dom Kultury w Gołdapi
Ul. Krótka 2
19-500 Gołdap
Tel.: (87) 615 08 03
dkgoldap@wp.pl

www.summer-academy.org

Nr umów: SOC/07-GRU2-2001, SOC/29-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002, 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Holandia, Polska (2 instytucje), Wielka Brytania, Łotwa, Rumunia, Dania, Grecja

Projekt nastawiony był na promowanie kształcenia interkulturowego w edukacji dorosłych. Skupiając takie instytucje jak np.: szkoły dla dorosłych, kolegia nauczycielskie, uniwersytety oraz tzw. organizacje alternatywne, miał na celu stworzenie europejskiej sieci instytucji nauczania dorosłych, wykorzystujących metody nauczania międzykulturowego.

Odbiorcami projektu byli młodzi dorośli, głównie z grup defaworyzowanych społecznie.

Każdego roku zmieniał się temat przewodni projektu, ale zawsze wykorzystywano te same metody pracy: warsztaty (m.in.: plastyczne, teatralne, muzyczne), dyskusje, wykłady. Organizowano także przedstawienia teatralne i wystawy prac plastycznych. Na przykład, kiedy w pierwszym roku realizacji projektu tematem była „Woda”, rozważano go z punktu widzenia ekologii, kultury, filozofii, medycyny, ekonomii.

Generalnym celem działań była wymiana doświadczeń i poglądów w obszarze edukacji interkulturowej osób dorosłych między partnerami wywodzącymi się z różnych kultur i środowisk.

Projekt w Polsce realizowany był przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Tarnowie w latach 2001/02 i 2003/04 oraz przez Dom Kultury w Gołdapi w roku 2002/03.

Jaka edukacja w epoce globalizacji w rozszerzonej Europie?

Quelle education a l'époque de la Mondialisation dans une Europe elarge?

Polska instytucja realizująca projekt

Centrum Młodzieży im. H. Jordana
ul. Krowoderska 8
31 - 142 Kraków

szpot@poczta.fm
sekr_cm@bci.krakow.pl

<http://www.cmjordan.krakow.pl/>
www.forumeduc.net

Nr umowy: SOC/63-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w Polsce tylko w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Francja
Partnerzy: Belgia, Polska, Włochy (2 instytucje), Rumunia

Celem projektu było przygotowanie pedagogów, trenerów i szkoleniowców, głównie zajmujących się edukacją nieformalną i pracujących z młodzieżą zagrożoną marginalizacją społeczną, do poszerzenia Unii Europejskiej. Cykl spotkań organizowanych w ramach projektu miał służyć wymianie doświadczeń między edukatorami. Podczas spotkań partnerskich dyskutowano nad problemami edukacji i jej przyszłością w dobie globalizacji. W roku 2003/04 międzynarodowe seminaria poświęcone były następującym tematom: „Edukacja wobec problemów społecznych”, „Laickość w edukacji”, „Międzynarodowa edukacja nieformalna”, a także „Edukacja międzykulturowa”. Polska instytucja partnerska organizowała seminaria i warsztaty poświęcone roli i odpowiedzialności opiekuna oraz problemom międzynarodowej edukacji młodzieży oraz poszukiwaniu źródeł finansowania zarządzaniu projektem i metodom aktywizującym uczestników.

Praktycznymi efektami projektu są m.in.: publikacja stanowiąca zbiór wykładów z konferencji i seminariów dotyczących edukacji organizowanych przez Centrum Młodzieży i strona internetowa projektu.

„Przywołane z pamięci” – historie życia studentów – seniorów *Recalling past memories- the life stories of senior students*

Polska instytucja realizująca projekt

Uniwersytet Jagielloński - Uniwersytet Trzeciego Wieku
Ul. Gołębia 24
31- 007 Kraków
Tel.: (012) 422 10 33 w. 1185
utw@go2.pl

Nr umów: SOC/01-GR2-2001, SOC/05-GRU2-2002/03,
SOC/34-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, realizowany w latach 2001/2002, 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Finlandia
Partnerzy: Polska, Niemcy, Szwecja, Estonia , Węgry

Celem projektu było zachęcenie słuchaczy-seniorów do „przywoływania z pamięci” własnych przeżyć, aktywnego udziału w dyskusjach poświęconych wybranym zagadnieniom i spisywania zdarzeń z przeszłości. Efektem są trzy publikacje książkowe (w wersji polsko- angielskiej), zatytułowane: „Przywołane z pamięci - historie życia studentów-seniorów”, zawierające historie zanalizowane z punktu widzenia przemian społecznych i historycznych, stosunków rodzinnych oraz ogólnych wartości. Założeniem projektu było również oddziaływanie terapeutyczne na osoby starsze i zapobieganie ich społecznej alienacji, m.in. poprzez zwiększanie umiejętności w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informatycznych i znajomości języków obcych.

Projekt służył także integracji seniorów z różnych krajów i kręgów kulturowych, wymianie doświadczeń i metod nauczania i uczenia się. Sprzyjał również poszerzaniu wiedzy na temat innych kultur, społeczeństw i historii narodów.

Za podsumowanie projektu mogą posłużyć słowa jednej ze słuchaczek projektu: *„Dla ludzi „trzeciego wieku” przyswajanie wiedzy to nie tylko sposób na spędzenie większej ilości czasu, którym obecnie dysponują. Bardzo często mogą tę wiedzę praktycznie wykorzystać z pożytkiem dla siebie i najbliższych. Edukacja ustawiczna to nie tylko szansa na lepsze życie, ale i warunek, by sprostać życiu w zmieniającej się rzeczywistości”.*

Stymulownie potencjału uczenia się – uczenie się przez całe życie (Lifelong learning) – a narodowe kultury uczenia się w Europie

Stimulating learning potentials and the European national learning cultures

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie Chrześcijańskich Dzieł Wychowania
Ul. Kopernika 26
31- 501 Kraków
Tel.: (012) 430 31 42
schdw@jezuici.krakow.pl
www.jezuici.pl/schdw

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002 i 2002/2003

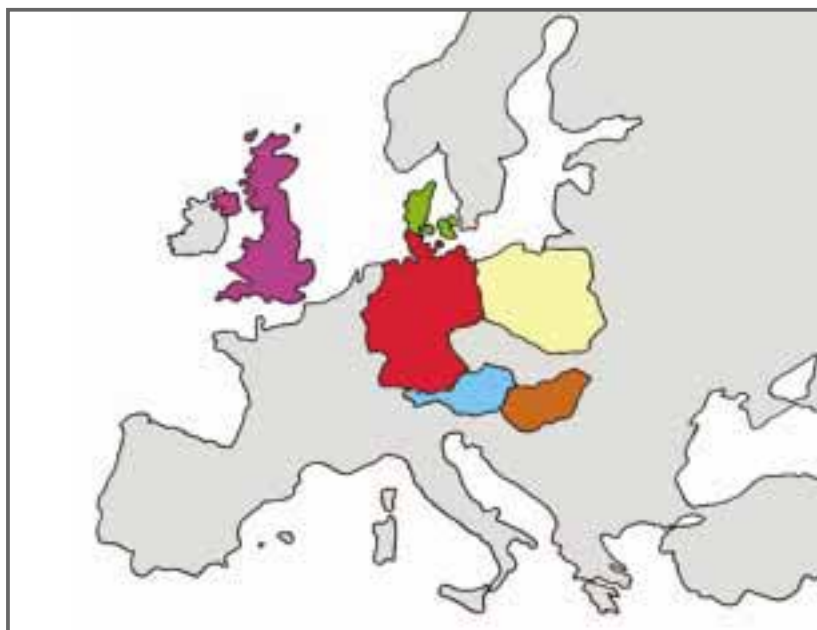
Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Dania, Polska, Wielka Brytania, Austria, Węgry

Nr umowy: SOC/04-GR2-2001, SOC/01-GRU2-2002/03

Projekt miał formę debaty nad aktualnym stanem edukacji dorosłych w krajach partnerskich. Koncentrował się na czterech obszarach tematycznych: kształcenie dorosłych a zdolność zatrudnienia; strategię motywowania słuchaczy i udostępniania kształcenia przez całe życie tym, którzy dotąd w nim nie uczestniczyli; ewaluacja procesu uczenia się i nauczania; uczenie się w kontekście biograficznym. Cele projektu realizowano poprzez organizowanie konferencji na szczeblu międzynarodowym i narodowym, we wszystkich krajach partnerskich oraz upowszechnianie ich efektów, głównie z pomocą Internetu, szerokiemu gronu odbiorców. Założeniem konferencji była analiza wyzwań stojących przed edukacją dorosłych w Europie oraz wymiana przykładów najlepszych praktyk w dziedzinie kształcenia dorosłych.

Projekt był realizowany przez 6 instytucji, z 6 krajów: organizacje parasolowe, instytuty badawcze, uniwersytet ludowy i stowarzyszenie edukacyjne.

Pro Spectatore

Polska instytucja realizująca projekt

Małopolski Instytut Kultury w Krakowie
Rynek Główny 25
31- 008 Kraków
Tel.: (12) 422 18 84

www.mik.krakow.pl
www.prospectatore.pl

Nr umowy: SOC/18-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

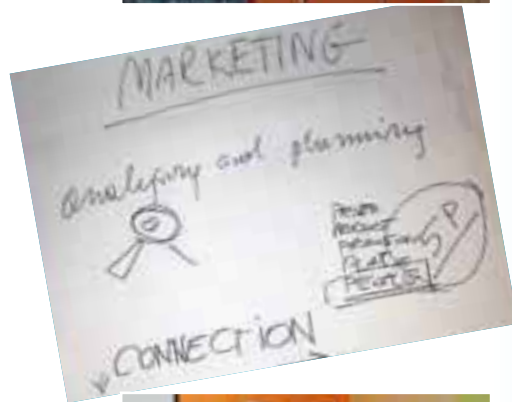
Projekt jednoroczny, realizowany w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Polska
Partnerzy: Włochy, Holandia

Celem projektu było stworzenie stałej grupy współpracowników ze środowiska muzealniczego z krajów uczestniczących w projekcie i przeprowadzenie w tych krajach warsztatów z udziałem wszystkich partnerów. Formuła warsztatów opierała się na trzech modułach: na prezentacji rozwiązań systemowych w danym kraju oraz form edukacji kulturalnej istniejących w muzeach uczestniczących w projekcie oraz na prezentacji narzędzi marketingowych, a także na dyskusji moderowanej przez specjalistę. Wnioski i wypracowane narzędzia zostały opublikowane w formie drukowanej i na stronach internetowych instytucji partnerskich, aby mogły stać się podstawą do wdrażania nowych rozwiązań nie tylko w placówkach realizujących przedsięwzięcie, ale także wszystkich innych zainteresowanych. Opisane narzędzia dotyczą: badania potrzeb odbiorców i budowania trwałej relacji z nimi, kreowania polityki marketingowej oraz usprawniania pracy zespołowej.

Wymiana europejskich praktyk w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia w sektorze mody i przemysłu odzieżowego

Echange de pratiques europeenes pour une meilleure employabilite des publics defavorises dans le secteur de la mode et du textile

Polska instytucja realizująca projekt

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie
Ul. Floriańska 3
31-019 Kraków
Tel. (12) 422 89 07

szkola@ipk.krakow.pl

www.iph.krakow.pl

Nr umów: SOC/03-GRU2-2002/03, SOC/06-GRU2-2003/04,

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Francja
Partnerzy: Włochy (2 instytucje), Słowacja, Rumunia, Polska, Belgia (3 instytucje)

Celem projektu było promowanie kultury europejskiej w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną (szczególnie wśród bezrobotnych kobiet o niskich kwalifikacjach) oraz poszukiwanie szans w samozatrudnieniu.

W założeniu projekt miał przyczynić się do rozszerzania kompetencji osobistych, poprawy samooceny i podnoszenia kwalifikacji słuchaczy.

Między innymi temu celowi służyło, przeprowadzone w pierwszym roku trwania projektu, szkolenie dotyczące zakładania własnego przedsiębiorstwa. Dodatkowo w ramach projektu zorganizowano naukę języka angielskiego dla bezrobotnych kobiet. Uczestniczki projektu miały również szansę pierwszy raz w życiu wyjechać za granicę i poznać nie tylko kulturę odwiedzanych krajów, ale także problemy mieszkających tam kobiet, znajdujących się w podobnej sytuacji życiowej.

Projekt był skierowany także do pracowników instytucji partnerskich, którzy mają szansę zdobyć nowe doświadczenia w dziedzinie kształcenia dorosłych i w konsekwencji podnieść jakość świadczonych usług.

ENGALL - Zaangażowanie nowych grup dorosłych w edukację przez całe życie

ENGALL - Engaging new groups of adults into lifelong learning

Polska instytucja realizująca projekt

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
Ul. Solec 57
00-424 Warszawa
Tel.: (22) 629 60 21-23 w 109

Nr umowy: SOC/27-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Hiszpania (2 instytucje)
Partnerzy: Austria, Belgia, Polska, Finlandia, Grecja, Niemcy

Celem projektu jest wypracowanie oferty edukacyjnej przeznaczonej dla nowych grup odbiorców. Każda instytucja określiła swoje grupy słuchaczy, do których adresuje projekt.

W przypadku polskiej instytucji główną grupą słuchaczy są nauczyciele pracujący z osobami o nietradycyjnych potrzebach edukacyjnych oraz osoby wspierające edukację w regionie i decydenci oświatowi. W pierwszym roku realizacji projektu koncentrowano się przede wszystkim na analizie metod rekrutacji nowych grup słuchaczy oraz doskonaleniu umiejętności zarządzania projektami edukacyjnymi.

W Polsce m. in. zorganizowano konkurs adresowany do nauczycieli wszystkich typów szkół z regionu Mazowsza, dotyczący wspólnej przestrzeni europejskiej. Konkurs zmotywował do wspólnych działań edukacyjnych i do wspólnego uczenia się nauczycieli, uczniów, decydentów oświatowych i osoby wspierające rozwój edukacji w regionie. Umożliwił też integrację środowiska zaangażowanego w edukację i zaktywizował je do wspólnych przedsięwzięć.

Wiejskie Ośrodki Edukacji –ku zrównoważonej przyszłości

Rural centres for a sustainable future

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie Ekologiczno - Kulturalne ZIARNO

Grzybów 1/ 2

09- 533 Słubice

Tel.: (024) 277 81 96

ewapeter@poczta.onet.pl

Nr umowy: SOC/05-GR2-2001

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku 2001/2002

Kraje partnerskie

Koordynator: Polska

Partnerzy: Litwa, Dania (2 instytucje)

Zamierzeniem projektu było opracowanie oraz testowanie nowoczesnych form i treści w edukacji dorosłych w środowisku wiejskim. Jednocześnie dążono do wypracowania współczesnych metod kształcenia w oparciu o tradycyjny duński model szkół ludowych, tzn. uczenia się przez działanie, współpracę oraz uwzględnienie rozwoju osobistego jako podstawowego elementu kształcenia. Za cel postawiono sobie także utworzenie sieci współpracy wiejskich ośrodków edukacyjnych.

Odbiorcami projektu były osoby prowadzące działalność edukacyjną na terenach wiejskich oraz przedstawiciele społeczności lokalnych, głównie kobiety ze środowisk zagrożonych marginalizacją społeczną.

W ramach projektu przeprowadzono seminaria, kursy i wizyty studyjne. Wydano również serię publikacji „O czym śpiewają skowronki”, poświęconą edukacji w gospodarstwie ekologicznym.

Nowe sposoby kształcenia dorosłych w społeczeństwie wielokulturowym

New ways of adult education in multicultural societies

Polska instytucja realizująca projekt

SBI Polska Sp. z o.o.
Ul. Krzywickiego 34
02 - 078 Warszawa
Tel. (22) 626 94 12
info@sbi.com.pl

Nr umowy: SOC/67-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Polska, Luksemburg, Hiszpania

Projekt służy wymianie doświadczeń w zakresie kształcenia imigrantów. Partnerzy stawiają sobie za cel wypracowanie szerokiej koncepcji nauczania: obejmującej nie tylko kształcenie językowe, ale także edukację polityczną, społeczną i kulturową, tak, aby stali się aktywnymi i równoprawnymi obywatelami wielokulturowego społeczeństwa.

Bezpośrednimi beneficjentami projektu są trenerzy, edukatorzy i multiplikatorzy. Do współpracy włączane są organizacje zrzeszających imigrantów, doradcy do spraw cudzoziemców, pełnomocnicy do spraw cudzoziemców z ramienia związków zawodowych i kościołów.

Efekty projektu mają być przedstawione w postaci broszury i przekazane do dyspozycji placówkom zaangażowanym w pracę z imigrantami. Obecnie funkcjonuje już strona internetowa projektu (www.ifs.lu).

Kobiety europejskie – współdziałanie

European women – images of interaction

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie na rzecz Wszechstronnego Rozwoju Kobiet
DAKINI

Ul. Kępną 17a m.15

03-730 Warszawa

Tel.: (22) 618 50 79

dakini_ngo@tlen.pl

Nr umowy: SOC/55-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, realizowany w Polsce od roku drugiego -
2003/2004

Kraje partnerskie

Koordinator: Niemcy (2 instytucje)

Partnerzy: Dania, Węgry, Polska, Hiszpania, Wielka Brytania

Projekt służy umocnieniu współpracy kobiet, pogłębianiu dialogu międzykulturowego i przełamywaniu barier.

Projekt skierowany jest zarówno do kobiet, które nie zdobyły formalnego wykształcenia, a w ramach projektu mają m.in. szansę zdobyć podstawowe umiejętności z zakresu nowych technologii oraz języka angielskiego, jak i do trenerek z instytucji kobiecych, które mają możliwość podzielić się doświadczeniami i metodami stosowanymi w nauczaniu.

W drugim roku trwania projektu planuje się przede wszystkim promocję idei projektu. Ma temu służyć m.in. wystawa fotografii Women in progress, stworzona w minionych latach przez uczestniczki warsztatów z różnych krajów, i Międzynarodowa Konferencja Kobiet.

Nowoczesne metody kształcenia podstawowych umiejętności rodziców w zakresie edukacji dzieci

Innovative methods for acquiring basic skills in educating children

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie Edukacji i Kultury
Ul. Mochneckiego 25
02-041 Warszawa
Tel.: (22) 639 80 74, 825 61 87
magda@szewczyk.info

Nr umowy: SOC/41-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, realizowany w Polsce tylko w jednym roku - 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordinator: Belgia
Partnerzy: Austria, Francja, Polska, Hiszpania

Zasadniczym celem projektu była edukacja rodziców w zakresie podstawowych umiejętności uczenia małych dzieci. Projekt obejmował też współpracę z dziadkami w zakresie wymiany międzypokoleniowej. Wszystkie spotkania uczestników projektu służyły wymianie doświadczeń między krajami partnerskimi w zakresie metod i treści programów edukacyjnych skierowanych do rodziców.

Główne działania podjęte w realizacji projektu przez partnera polskiego objęły:

1. Organizację Kursu Pilotażowego w Warszawie,
2. Udział wybranych rodziców w 40-godzinny Kursie dla Moderatorów i Liderów Grup w ramach szkoleń/wymian weekendowych,
3. Organizację 8 cykli Regularnych Kursów dla Rodziców Małych Dzieci w kilku większych miastach Polski.

Zainicjowane na wiosnę 2004 r. kursy są kontynuowane po zakończeniu projektu. Szkolenia rodziców i trening moderatorów mają charakter kaskadowy.

Samodzielna praca rodziców i moderacja grup odbywa się nowoczesną i atrakcyjną metodą „case study”.

Praktyczne efekty i produkty projektu to:

1. przeszkolenie 19 moderatorów grup rodziców na regularnych kursach, każdy ze specjalizacją w 2 - 3 casusach.
2. Druk podręcznika kursowego dla rodziców.
3. „Vademecum” dla moderatorów grup
4. Strona internetowa www.akademiafamilijna.pl.

Romowie w Europie (Wzrost oczekiwań mniejszości narodowych i standardów w Europie)

Romes in Europe

Polska instytucja realizująca projekt

CKU im. Janusz Groszkowskiego
Ul. Kilińskiego 24
39- 300 Mielec
Tel.: (017) 586 31 43

cku@czajen.pl, cku.mielec@wp.pl
www.cku.edu.ptc.pl
http://nelekav.gr/romes

Nr umów: SOC/06-GR2-2001, SOC/18-GRU2-2002/03

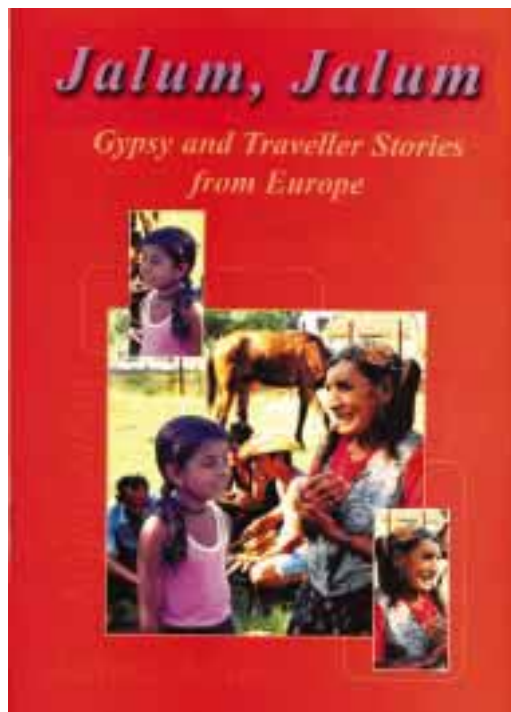
Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordinator: Wielka Brytania
Partnerzy: Grecja (2 instytucje), Bułgaria, Polska, Austria

Projekt dotyczył społeczności romskich w Polsce, Bułgarii, Francji i Grecji, Austrii (od drugiego roku). Jego celem była próba aktywizacji tejże ludności i rozbudzenie w niej świadomości o dostępnych możliwościach kształcenia. Zamierzeniem projektu była wymiana dobrej praktyki pomiędzy instytucjami partnerskimi i próba włączenia wspólnot romskich do planowania i korzystania z ich oferty edukacyjnej. Z drugiej strony założeniem był wzrost wiedzy na temat historii i kultury Romów, co powinno sprzyjać likwidacji uprzedzeń i stereotypów dotyczących tej mniejszości etnicznej. Ma temu służyć m.in. publikacja książkowa „Jalum, Jalum”, wydana w pierwszym roku realizacji projektu, w której zawarto opowiadania Romów poświęcone życiu codziennemu, edukacji, tradycji, dostępowi do opieki zdrowotnej oraz raporty ze spotkań partnerów projektu. W drugim roku uruchomiono też stronę internetową, na której zamieszczone są materiały informacyjne oraz działa forum dyskusyjne.

MABEL – Multidyscyplinarne podejście do podstawowego kształcenia dorosłych

MABEL – Multi-disciplinary approach to adult basic education and learning

Polska instytucja realizująca projekt

Zakład Karny w Rzeszowie
Załęże 16
35-959 Rzeszów
Tel.: (17) 858 07 00
zk_rzeszow@sw.gov.pl

Nr umów: SOC/11-GR2-2002/3, SOC/66-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, realizowany od roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Wielka Brytania
Partnerzy: Bułgaria, Irlandia, Norwegia, Polska, Wielka Brytania

Celem projektu jest wymiana doświadczeń oraz wypracowanie nowych rozwiązań w dziedzinie kształcenia dorosłych, znajdujących się w specyficznej sytuacji życiowej – ograniczenia wolności i izolacji społecznej.

Dotychczasowe działania projektu koncentrowały się głównie wokół przygotowywania do publikacji magazynu „Open Doors”. Zaangażowani więźniowie tworząc materiały do periodyku pogłębiali swe umiejętności z zakresu pisania i czytania, obsługi komputera i znajomości języka angielskiego. Ponadto mieli możliwość zdobyć i pogłębić swoją wiedzę na temat innych krajów, ich kultury i historii, a także nawiązać kontakt korespondencyjny ze skazanymi z partnerskich instytucji. Dotąd wydano dwa numery czasopisma, w kolejnym roku realizacji projektu planuje się kontynuowanie inicjatywy.

Dodatkowo na zaproszenie polskiego partnera koordynator projektu wziął udział w zorganizowanej w Polsce międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej optymalizacji oddziaływań penitencjarnych, prezentując system edukacji w irlandzkich więzieniach oraz osiągnięcia projektu MABEL.

Projekt wywarł bardzo duży wpływ na funkcjonowanie instytucji więzienia, jego personelu oraz przebywających w zakładzie więźniów. Od samego początku wzbudził olbrzymie zainteresowanie niemal całej społeczności więziennej. Ciekawa tematyka projektu, interesujące formy pracy zainteresowały i zaktywizowały do twórczej pracy sporą rzeszę więźniów.

Dla skazanych stał się impulsem do refleksji i przemyśleń nad dotychczasowym stylem życia i perspektywą jego zmiany. Uświadomił im, że właściwy stosunek do różnych form edukacji, wpływa w sposób bezpośredni na poprawę jakości życia człowieka, niezależnie od tego kim się jest i gdzie się przebywa. Ilustracją procesu poznawczego może być wypowiedź Barbary I.36 – „dzięki uczestnictwu w projekcie poznałam położenie Bułgarii, Irlandii, Anglii i Norwegii, ich stolice, zaludnienie, ciekawsze zabytki architektury, narodowe potrawy itp.”

W ramach projektu więźniowie przygotowywali także materiały związane z naszymi narodowymi tradycjami i zwyczajami, pobierając w ten sposób lekcje historii i patriotyzmu. Dodatkowo zespół kobiet w ramach działalności teatralnej przygotował i wystawił podczas świątecznego spotkania z rodzinami bożonarodzeniowe jasełka. Nie zapomniano również o wielkanocnej tradycji święcenia pokarmów. „Kultywowanie narodowych zwyczajów przybliżyła nas do życia w normalnych warunkach, do naszych rodzin i bliskich”, stwierdza inna uczestniczka projektu.

Udział w projekcie wyzwolił u wielu skazanych tak pożądaną własną aktywność. Jedni poszukiwali w bibliotece potrzebnych im materiałów, inni z powodzeniem wykorzystywali swe manualne zdolności do tworzenia magazynu. Henryk I. 45 – recydywista/autor satyrycznych ilustracji/ tak powiedział – „cieszę się, że mogę uczestniczyć w tworzeniu magazynu, że moje prace mogą być komuś przydatne”. Był bardzo wzruszony, gdy ujrział swoje prace w magazynie oraz dumny z tego, że zostały tak wysoko ocenione przez zespół redakcyjny.

Z kolei kadrze więziennej projekt stworzył możliwości poznania metod kształcenia i rozwiązań stosowanych przez partnerskie zakłady karne, których wykorzystanie pozytywnie wpływa na poziom pracy instytucji. Podczas regularnych spotkań partnerów realizujących projekt, uczestnicy wzbogacają także wiedzę o europejskich systemach penitencjarnych, wymieniają doświadczenia zawodowe i prezentują osiągnięcia praktyki penitencjarnej z własnych zakładów.

Integracja imigrantów: ku lepszemu zrozumieniu i najwyższej jakości edukacji

The integration of immigrants: towards better understanding and top quality education in European cooperation

Polska instytucja realizująca projekt

Danmar Computers
Ul. Słowackiego 7a, 35- 060 Rzeszów
Tel.(17) 853 66 72

b.ceglinska@danmar-computers.com.pl

Nr umowy: SOC/69-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Francja
Partnerzy: Finlandia, Polska, Włochy (2 instytucje), Islandia, Hiszpania

Projekt ukierunkowany jest na ułatwienie asymilacji imigrantów w krajach partnerskich. Głównym celem przedsięwzięcia jest wymiana informacji o systemach edukacji tych grup w poszczególnych krajach i wypracowanie optymalnych rozwiązań w tej dziedzinie. Dotychczas stworzono wstępną wersję programu kursu dla imigrantów.

W ramach działań partnerskich zorganizowano również Dzień Interkulturowy - imprezę służącą promocji kultury i tradycji krajów pochodzenia imigrantów. Wydarzenia tego typu mają być organizowane co roku.

W dalszej perspektywie planuje się uruchomienie strony internetowej projektu, na której zamieszczane będą informacje dotyczące imigrantów (krajowe i europejskie prawo imigracyjne, programy edukacyjne). Ponadto witryna ma pełnić rolę forum dyskusyjnego dla nauczycieli i słuchaczy.

Usuwanie barier edukacyjnych dla dorosłych

Lowering thresholds for adult learners

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie Promocji Przedsiębiorczości
Ul. Słowackiego 7A
35- 060 Rzeszów
Tel.: (017) 852 45 28

spp@spp.org.pl

Nr umów: SOC/16-GR2-2001, SOC/24-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach
2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Irlandia
Partnerzy: Portugalia, Wielka Brytania, Polska

Projekt realizowany był z myślą o zwiększeniu dostępności grup defaworyzowanych do kształcenia przez całe życie. Projekt pomógł uzyskać doświadczenie w oferowaniu wiedzy osobom dorosłym z wykorzystaniem takich rozwiązań jak kształcenie na odległość i on-line.

Podczas realizacji projektu słuchacze byli aktywnie zaangażowani w różne formy szkoleniowe. Wymieniono najlepsze praktyki i rozwiązania dotyczące oferty edukacyjnej dla osób dorosłych, co umożliwiło instytucjom partnerskim poprawę jakości swojej pracy.

Opracowano materiały kursowe dotyczące zarządzania projektami, handlu międzynarodowego oraz metod analizy danych.

Strona internetowa projektu: www.spp.org.pl/spp/wersje.html

FATE – Ułatwianie dostępu do edukacji w dziedzinie technologii informacyjnych poprzez naukę na odległość

FATE – Facilitating access to education in the sphere of information technologies by means of distance learning

Polska instytucja realizująca projekt

Centrum Biznesu i Rozwoju
Ul. Kurpiowska 5/77
35-620 Rzeszów
Tel.: (17) 857 85 25
bdc@bdcenter.pl

<http://fate.bgcpo.bg>
www.bdcenter.pl

Nr umów: SOC/12-GR2-2002/3, SOC/21-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach
2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Bułgaria
Partnerzy: Austria, Polska

Projekt dotyczył wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych, w tym przede wszystkim możliwości kształcenia na odległość, w edukacji dorosłych. Grupą docelową były osoby o utrudnionym dostępie do kształcenia – głównie z terenów wiejskich i niepełnosprawni. W ciągu dwóch lat trwania projektu powstał m.in. raport na temat sytuacji nauczania na odległość w Polsce oraz zapotrzebowania na tego typu szkolenia oraz instrukcja projektowania modułu do nauki na odległość. Opracowano również witrynę szkoleniową.

Kształcenie dorosłych: kobiety i mężczyźni – szansa na rynku pracy

Adult's education: women and men – a single chance on the labour market

Polska instytucja realizująca projekt

Podkarpackie Biuro Pomocy Zawodowej
Ul. Warszawska 5/ 7
35- 202 Rzeszów
Tel.: (017) 862 95 77

Nr umowy: SOC/12-GR2-2001

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku
2001/2002

Kraje partnerskie

Koordynator: Rumunia
Partnerzy: Włochy, Polska, Bułgaria

Projekt miał na celu stymulowanie instytucji zajmujących się kształceniem dorosłych do rozwijania oferty szkoleniowej w takim kierunku, by zaspokajała ona indywidualne potrzeby kobiet i mężczyzn, a jednocześnie przyczyniała się do promowania równości szans obu płci na rynku pracy.

Projekt angażował instytucje pozarządowe, władze szczebla lokalnego, jak i przedstawicieli grup społecznie i ekonomicznie upośledzonych.

W ramach zorganizowanych spotkań i seminariów analizowano sytuację kobiet na rynku pracy w poszczególnych krajach partnerskich oraz wymieniano się doświadczeniami z zakresu kształcenia dorosłych.

Młodzi rękodzielnicy w europejskim partnerstwie w nauczaniu *Young craftsmen in a European Learning Partnership*

Polska instytucja realizująca projekt

Centrum Kształcenia Ustawicznego
ul. Czajkowskiego 49
38-400 Krosno

zdzislaw.socha@poczta.onet.pl

Fundacja „Wies w XXI Wiek”
Pakosze 22
14 - 520 Pieniężno
Tel.: (55) 244 70 08

wies21@wp.pl

www.cidaf.ro/handicraft.html
www.craftmen.cku.krosno.pl

Nr umów: SOC/27-GR2-2002/03, SOC/37-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Rumunia (2 instytucje)
Partnerzy: Francja, Włochy, Polska (2 instytucje), Hiszpania

Celem projektu było stworzenie partnerstwa w nauczaniu poprzez zaangażowanie młodych ludzi zagrożonych marginalizacją i starszych wiekiem rękodzielników. Działania koncentrowały się na społecznej aktywizacji młodzieży z terenów wiejskich i identyfikacji nowych możliwości w tworzeniu miejsc pracy przy wykorzystaniu nauki rzemiosła.

Działania objęły m.in.: warsztaty rękodzielnicze (obróbka szkła i drewna, metaloplastyka) i kursy języka angielskiego oraz francuskiego.

Młodych ludzi przygotowywano również w zakresie zakładania własnej drobnej przedsiębiorczości.

Słuchacze z Polski brali udział w spotkaniach partnerów. Jeden z uczestników wyjazdu do Francji podsumował wyjazd następującymi słowami: „Miałem możliwość spotkania się z rówieśnikami z innych krajów oraz porównania sposobów ręcznej obróbki szkła w Polsce i we Francji. Teraz widzę konieczność dalszego uczenia się języka angielskiego.”

Efektom międzynarodowej współpracy jest broszura, zawierająca dane na temat projektu, instytucji partnerskich i przykłady dobrych praktyk w dziedzinie wspierania młodych bezrobotnych. Ma być ona rozpowszechniona w środowiskach lokalnych. Dodatkowo powstała strona internetowa promująca projekt.

Partnerstwo w kształceniu dorosłych *Partnership in adult learning*

Polska instytucja realizująca projekt

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, Zakład
Języka Niemieckiego w Jaśle
Rynek 1
38- 400 Krosno
Tel.: (013) 44 634 04
njko@edunet.pl

Nr umów: SOC/17-GR2-2001, SOC/08-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach
2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Słowacja
Partnerzy: Niemcy, Czechy, Polska

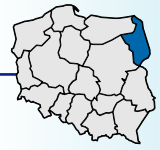
Celem projektu była wymiana doświadczeń w obszarze nauczania języków obcych (na przykładzie języka niemieckiego) oraz poszukiwanie nowych metod i technik kształcenia.

Projekt skierowany był przede wszystkim do wykładowców języka niemieckiego i słuchaczy zajęć językowych.

W ramach projektu odbywały się spotkania partnerskie, seminaria i warsztaty. Organizowano także zajęcia pokazowe, służące prezentacji stosowanych metod nauczania.

Efektom działań są dwie publikacje, zawierające materiały pokonferencyjne oraz scenariusze zajęć i najciekawsze rozwiązania do zastosowania w nauczaniu języków obcych.

Partnerstwo na rzecz kształcenia dorosłych w kierunku zarządzania i problematyki funkcjonowania administracji publicznej

Learning partnership in adult education on quality management and other cross-sectional aspects of public administration

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Administracji Publicznej
Dojlidy Fabryczne 26
15- 555 Białystok
Tel.: (085) 732 65 07
wsap@wsap.bialystok.pl

Nr umów: SOC/03-GR2-2001, SOC/02-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

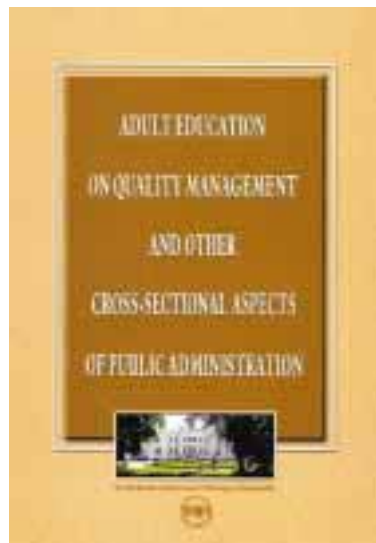
Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Czechy
Partnerzy: Niemcy, Polska, Czechy (2 instytucje)

W założeniu projekt miał przyczynić się do poprawy efektywności działań na rzecz społeczeństwa lokalnego. Partnerzy opracowali program szkoleniowy dla pracowników administracji i sektora usług publicznych, dotyczący zarządzania sprawami publicznymi.

Głównym efektem projektu jest publikacja książkowa: „Adult education on quality management and other cross - sectional aspects of public administration”, zawierająca artykuły oraz opisy modułów szkoleniowych z zakresu wyżej opisanej tematyki.

Rozwój przedsiębiorczości kobiet *Developing female entrepreneurs*

Polska instytucja realizująca projekt

Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sopocie
ul. Kościuszki 22-24
81-704 Sopot
tel. (058) 550 33 65
fax. (058) 551 35 75
urszulahadrych@sopot.pl, sylwiaknot@sopot.pl

Nr umowy: SOC/47-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, realizowany w roku 2003/04

Kraje partnerskie

Koordynator: Wielka Brytania
Partnerzy: Polska, Rumunia

Projekt służył aktywizacji kobiet ze środowisk marginalizowanych (bezrobotnych, mieszkających na wsi, ofiar przemocy domowej).

Działania koncentrowały się z jednej strony na badaniu istniejących form pomocy tym grupom, z drugiej zaś, na identyfikowaniu ich potrzeb.

W oparciu o wyniki badań powstały specjalne moduły szkoleniowe, przeznaczone dla kobiet zainteresowanych założeniem własnej firmy. Szkolenia mogą być przeprowadzane tradycyjnym sposobem i udostępniane poprzez Internet.

Długofalowym efektem projektu ma być podniesienie kwalifikacji osób korzystających z kształcenia i zmniejszenie bezrobocia.

CATIE – Współpraca szkół dla dorosłych w Europie

CATIE - Cooperation adult teaching institutes in Europe

Polska instytucja realizująca projekt

Zespół Szkół Budownictwa Okrętowego Stoczni Gdańskiej S.A.

Al. Gen. J. Hallera 16/18

80-426 Gdańsk

Tel.: (58) 341 05 38

renkol@wp.pl

Nr umowy: SOC/25-GRU2-2002/3

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, zakończony, w Polsce realizowany tylko w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy

Partnerzy: Hiszpania, Słowacja, Polska

Celem projektu była wymiana doświadczeń w pracy edukacyjnej z dorosłymi.

Co roku partnerzy wybierali inny temat przewodni projektu. W roku 2002/03, w którym dołączyła instytucja z Polski, brzmiał on: „Miasto w czasie zmian - historia a teraźniejszość i przyszłość”. Sluchacze badali historię i kulturę, a także obserwowali życie codzienne swoich miast w celu analizy różnic i podobieństw. Okazją do tego były wizyty w muzeach, bibliotekach, spotkania z historykami i urzędnikami miejskimi.

Innowacja przez dialog *Innovation through dialogue*

Polska instytucja realizująca projekt

Politechnika Częstochowska
ul. Dąbrowskiego 69
42-200 Częstochowa
Tel./ fax: (034) 361 33 78
ostawska@adm.pcz.czest.pl

www.pcz.pl

Nr umowy: SOC/11-GR2-2001, SOC/22-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach
2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Dania
Partnerzy: Hiszpania, Polska

Projekt służy promowaniu idei inkubatorów przedsiębiorczości. Koncentruje się na wymianie doświadczeń i wiedzy na temat stosowanych przez nie rozwiązań w zakresie form pomocy, metod i technik szkoleniowych

Za cel długofalowy stawia się nawiązanie stałej współpracy pomiędzy ośrodkami zajmującymi się działalnością inkubatorów, podniesienie ich efektywności i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dorosłych, co w konsekwencji ma przyczynić się do zmniejszenia stopy bezrobocia. Opracowane w ramach projektu metody szkoleniowe mogą być wykorzystywane później m.in. przez urzędy pracy szkolące bezrobotnych. Strona internetowa projektu ma z kolei pełnić rolę forum wymiany informacji.

Dzielenie się doświadczeniami europejskimi w zakresie szkolenia dorosłych

Sharing European experiences in the NTICS's adult training

Polska instytucja realizująca projekt

Wyższa Szkoła Zarządzania

Ul. Rząsawska 40

42- 209 Częstochowa

Tel.: (034) 362 18 35

www.wsz.edu.pl/iro/adpa

www.alfabetizaciondigitalpersonasadultas.org

Nr umów: SOC/14-GR2-2001, SOC/21-GRU2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach

2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Hiszpania

Partnerzy: Polska, Portugalia

Projekt dotyczył wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych w kształceniu osób dorosłych. Celem przedsięwzięcia była także wymiana doświadczeń europejskich w tym zakresie. Beneficjentami projektu byli zarówno słuchacze, jak i personel dydaktyczny instytucji partnerskich. W ramach projektu zorganizowano seminaria i warsztaty naukowe (w tym dla nauczycieli i uczniów liceów). Przeprowadzono także krótkie kursy językowe i komputerowe dla słuchaczy.

Kultura, środowisko i osoby niepełnosprawne

Environment - civilization and people with special needs

Polska instytucja realizująca projekt

Caritas Archidiecezji Katowickiej, Ośrodek dla Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa”
Ul Kłodnicka 103
41-706 Ruda Śląska
Tel.: (32) 2433484

Radek@oho.com.pl
Dpshalemba@elsat.net.pl

Nr umowy: SOC/26-GRU2-2002/3

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Grecja
Partnerzy: Cypr, Polska

Projekt nastawiony był na wdrażanie nowych metod pracy ośrodków dla osób niepełnosprawnych. Wykorzystywano zarówno elementy pedagogiki międzykulturowej, jak i kładziono nacisk na współpracę ze środowiskiem, w celu integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.

Projekt z jednej strony miał na celu wzbogacenie metod pracy personelu pedagogicznego i rehabilitacyjnego, z drugiej - oddziaływanie na samych niepełnosprawnych.

Projekt był zakrojony na szeroką skalę. W działania krajowe było zaangażowanych blisko 200 niepełnosprawnych oraz zagrożonych marginalizacją. Przeprowadzono szereg przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i społecznym.

Le@rn-Analiza wykorzystania Internetu w edukacji osób dorosłych

The analysis of methods of the Internet's use in adult education

Polska instytucja realizująca projekt

Stowarzyszenie „Pokolenie”
Pl. Sejmu Śląskiego 2/ 413
40- 032 Katowice
Tel.: (032) 209 00 02

Centrum Szkolenia i Adaptacji Zawodowej Sp z o.o.
Ul. Konstytucji 67
41- 905 Bytom
Tel.: (032) 283 74 30

Nr umowy: SOC/08-GR2-2001, SOC/09-GR2-2001

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku 2001/2002

Kraje partnerskie

Koordynator: Polska (Stowarzyszenie „Pokolenie”)
Partnerzy: Czechy, Niemcy, Łotwa, Polska

Założeniem projektu było usystematyzowanie wiedzy i wymiana doświadczeń w zakresie możliwości wykorzystania Internetu w celach edukacyjnych. W ramach projektu partnerzy badali rodzime rynki e-learningu, by wyselekcjonować i opisać sposoby wykorzystania globalnej sieci w kształceniu dorosłych, zwłaszcza takie, które mogą znaleźć zastosowanie wśród różnych odbiorców. Wyniki prac zostały opublikowane na specjalnie opracowanej stronie internetowej i rozesłane w postaci plików do wszystkich potencjalnie zainteresowanych instytucji, ze szczególnym uwzględnieniem placówek kształcenia dorosłych. Ma to umożliwić im przygotowanie nowych ofert edukacyjnych.

Beneficjentami projektu byli nauczyciele, trenerzy, autorzy programów szkoleniowych i organizatorzy szkoleń.

Młodzi rękodzielnicy w europejskim partnerstwie w nauczaniu

Young craftsmen in a European Learning Partnership

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja „Wieś w XXI Wiek”

Pakosze 22

14 - 520 Pieniężno

Tel.: (55) 244 70 08

wies21@wp.pl

Centrum Kształcenia Ustawicznego

ul. Czajkowskiego 49

38-400 Krosno

zdzislaw.socha@poczta.onet.pl

www.cidaf.ro/handicraft.html

www.craftmen.cku.krosno.pl

Nr umów: SOC/28-GRU2-2002/3, SOC/71-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt zakończony, realizowany w latach 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Rumunia (2 instytucje)

Partnerzy: Francja, Włochy, Polska (2 instytucje), Hiszpania

Celem projektu było stworzenie partnerstwa w nauczaniu poprzez zaangażowanie młodych ludzi zagrożonych marginalizacją i starszych wiekiem rękodzielników. Działania koncentrowały się na społecznej aktywizacji młodzieży z terenów wiejskich i identyfikacji nowych możliwości w tworzeniu miejsc pracy przy wykorzystaniu nauki rzemiosła.

Działania objęły m.in.: warsztaty rękodzielnicze (obróbka szkła i drewna, metaloplastyka) i kursy języka angielskiego oraz francuskiego.

Młodych ludzi przygotowywano również w zakresie zakładania własnej drobnej przedsiębiorczości.

Śluchacze z Polski brali udział w spotkaniach partnerów. Jeden z uczestników wyjazdu do Francji podsumował wyjazd następującymi słowami: „*Miałem możliwość spotkania się z rówieśnikami z innych krajów oraz porównania sposobów ręcznej obróbki szkła w Polsce i we Francji. Teraz widzę konieczność dalszego uczenia się języka angielskiego.*”

Efektom międzynarodowej współpracy jest broszura, zawierająca dane na temat projektu, instytucji partnerskich i przykłady dobrych praktyk w dziedzinie wspierania młodych bezrobotnych. Ma być ona rozpowszechniona w środowiskach lokalnych. Dodatkowo powstała strona internetowa promująca projekt.

READ – Wymiana doświadczeń w kształceniu dorosłych na obszarach wiejskich oraz poznanie nowych sposobów rozwijania obszarów wiejskich

READ – Rural exchanges and access for investigation new ways of developing rural districts

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap
Plac Zwycięstwa 16
19-500 Gołdap
Tel.: (87) 615 20 90

Ju5@poczta.onet.pl

www.read-europe.com

Nr umów: SOC/20-GRU2-2002/03, SOC/32-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Wielka Brytania
Partnerzy: Francja (2 instytucje), Austria, Polska, Hiszpania

Celem projektu jest poszukiwanie nowych sposobów rozwoju obszarów wiejskich, z naciskiem na poznawanie metod kształcenia dorosłych mieszkańców wsi.

W ramach projektu organizuje się seminaria i warsztaty służące wymianie doświadczeń i prezentacji przykładów projektów realizowanych na terenach wiejskich. Pracuje się także nad nowymi metodami kształcenia. Dotychczas opracowano m.in. program szkoleniowy dla kobiet „Mój czas”. Planuje się tworzenie kolejnych programów i kursów oraz opracowanie podręcznika „dobrych praktyk” projektu.

W działania angażuje się duże grupy słuchaczy: rolników, mieszkańców wsi, członków organizacji kobiecych, lokalnych działaczy i przedstawicieli władz. Szczególnie dla zwykłych mieszkańców wsi projekt jest bardzo dobrą okazją do poznawania odmiennych kultur i ludzi z innych krajów, którzy mają podobne problemy. Tym, co ich łączy to fakt, że tereny wiejskie, z których się wywodzą, cechuje znaczna izolacja ekonomiczna i kulturalna. W Polsce projekt jest realizowany na terenie powiatu gołdapskiego, dotkniętego wysokim bezrobociem i ubóstwem.

Sztuka jako katalizator społecznego włączenia i uczenia się w kontekście międzykulturowym

The arts as a catalyst for social inclusion and shared intercultural learning

Polska instytucja realizująca projekt

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych
Ul. Parkowa 1
10-233 Olsztyn
Tel.: (89) 526 96 70
sttratwa@poczta.onet.pl

<http://www.arts-cat.net>

Nr umów: SOC/13-GRU2-2002/03, SOC/76-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, rozpoczęty w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Wlk. Brytania
Partnerzy: Belgia, Niemcy, Polska, Hiszpania, Portugalia,

Celem projektu jest wykorzystanie sztuki jako katalizatora społecznego włączenia (social inclusion) młodzieży ze środowisk ubogich i zagrożonych patologią. Szczególnie ważnym założeniem jest przyjęcie podejścia „uczenia się przez doświadczenie”, które ma miejsce poza formalnym systemem edukacji, poza kontekstem instytucjonalnym, a usytuowane w kontekście kulturowym może stać się stymulatorem do kształcenia przez całe życie.

W trakcie realizacji projektu odbywają się wspólne spotkania we wszystkich krajach partnerskich, podczas których młodzież ma okazję dzielić się doświadczeniami dotyczącymi wykorzystania sztuki w umacnianiu ich pozycji w środowiskach lokalnych. Tego typu doświadczenia wzmacniają poczucie własnej tożsamości młodych ludzi, umożliwiają budowanie wspólnej tożsamości europejskiej, uczą tolerancji oraz odnajdywania własnej drogi rozwoju, w tym własnego miejsca w społeczeństwie.

Doświadczenia młodzieży są dokumentowane w trakcie realizacji projektu: powstają pamiętniki, albumy ze zdjęciami, filmy, publikacje w postaci artykułów prasowych. Opracowano także stronę internetową projektu, na której zamieszczane są relacje ze spotkań, fragmenty pamiętników itp.

Europejska Akademia Letnia *European Summer Academy*

Polska instytucja realizująca projekt

Dom Kultury w Gołdapi
Ul. Krótka 2
19-500 Gołdap
Tel.: (87) 615 08 03
dkgoldap@wp.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
Ul. Mickiewicza 8
33- 100 Tarnów
Tel. (14) 631 65 50
cklw.pwsz@wsz.tarnow.pl
www.wsz.tarnow.pl

www.summer-academy.org

Nr umowy: SOC/19-GR2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt trzyletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002, 2002/2003 i 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Holandia, Polska (2 instytucje), Wielka Brytania, Łotwa, Rumunia, Dania, Grecja

Projekt nastawiony był na promowanie kształcenia interkulturowego w edukacji dorosłych. Skupiając takie instytucje jak np.: szkoły dla dorosłych, kolegia nauczycielskie, uniwersytety oraz tzw. organizacje alternatywne, miał na celu stworzenie europejskiej sieci instytucji nauczania dorosłych, wykorzystujących metody nauczania międzykulturowego.

Odbiorcami projektu byli młodzi dorośli, głównie z grup defaworyzowanych społecznie.

Każdego roku zmieniał się temat przewodni projektu, ale zawsze wykorzystywano te same metody pracy: warsztaty (m.in.: plastyczne, teatralne, muzyczne), dyskusje, wykłady. Organizowano także przedstawienia teatralne i wystawy prac plastycznych. Na przykład, kiedy w pierwszym roku realizacji projektu tematem była „Woda”, rozważano go z punktu widzenia ekologii, kultury, filozofii, medycyny, ekonomii.

Generalnym celem działań była wymiana doświadczeń i poglądów w obszarze edukacji interkulturowej osób dorosłych między partnerami wywodzącymi się z różnych kultur i środowisk.

Projekt w Polsce realizowany był przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Tarnowie w latach 2001/02 i 2003/04 oraz przez Dom Kultury w Gołdapi w roku 2002/03.

ACE – Aktywny Obywatel Europejski

ACE – Active citizenship in Europe

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej –
Ośrodek Samorządu Lokalnego w Olsztynie
ul. Pieniężnego 10
10-006 Olsztyn
Tel.: (89) 527 24 26

www.frdl.org.pl
www.bgfl.org/services/ace

Nr umów: SOC/23-GR2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt zakończony, realizowany w roku 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Wielka Brytania
Partnerzy: Finlandia, Polska, Łotwa, Wielka Brytania

Celem projektu była promocja aktywnego obywatelstwa i rozwijanie nowych metod nauczania dorosłych w zakresie aktywności obywatelskiej.

W ramach działań projektowych polski partner przeprowadził dwa badania: stanu organizacji pozarządowych z powiatu olsztyńskiego oraz badania wśród działających na tym terenie młodzieżowych liderów. Ankietowani pochodzili z małych miejscowości w województwie warmińsko-mazurskim, jednym z najbiedniejszych i dotkniętych dużym bezrobociem terenów Polski. W oparciu o wyniki badań planowane jest opracowanie programu i materiałów edukacyjnych dla działaczy lokalnych.

Projekt pozwolił jego uczestnikom zdobyć wiedzę i doświadczenia na temat społeczności lokalnych w krajach partnerskich, czemu sprzyjały spotkania międzynarodowe.

Sztuka i rękodzieło

Art and Crafts

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”,
Ul. Św. Marcina 30/14
61-806 Poznań
Tel.: (61) 853 21 48
www.barka.org.pl

Nr umowy: SOC/23-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt zakończony, realizowany w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Włochy
Partnerzy: Dania, Polska

Celem projektu było z jednej strony badanie i porównywanie różnorodności i bogactwa w dziedzinie sztuki i rękodzieła różnych krajów i regionów, a z drugiej – doskonalenie programów dydaktycznych w tej dziedzinie, z myślą o tworzeniu nowych możliwości zatrudnienia. Projekt miał służyć również aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.

Grupę docelową stanowiły głównie kobiety i osoby ze środowisk marginalizowanych. W działania byli zaangażowani także studenci ASP.

W ramach działań projektowych rozwinięto warsztat sztuki stolarskiej i warsztat krawiecki.

Podczas wymiany doświadczeń między instytucjami partnerskimi zauważono, jak bardzo są skuteczne struktury współpracy tworzone przez cechy i spółdzielnie socjalne.

Struktury te umożliwiają osobom zainteresowanym m.in. wspólne uczenie się sztuki tradycyjnego rękodzieła.

Fleurop – Doskonalenie metod kształcenia ustawicznego kobiet niekorzystnie usytuowanych na rynku pracy

Fleurop – Frauen im strukturschwachen ländlichen Raum lernen für Europa

Polska instytucja realizująca projekt

Zachodniopomorskie Centrum Edukacyjne
ul. Hoża 6
71-699 Szczecin
Tel: (91) 4420933

<http://fleurop.zce.szczecin.pl>
www.zce.szczecin.pl

Nr umów: SOC/15-GR2-2001, SOC/07-GR2-2002/03

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, zakończony, realizowany w latach 2001/2002 i 2002/2003

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy
Partnerzy: Irlandia, Litwa, Wielka Brytania, Włochy, Polska, Hiszpania

Celem projektu była wymiana doświadczeń i doskonalenie rozwiązań stosowanych w kształceniu ustawicznym kobiet z terenów o wysokim wskaźniku bezrobocia. Projekt miał służyć aktywizacji kobiet z regionów wiejskich, zwłaszcza z obszarów gospodarczo i strukturalnie zaniedbanych.

Cele realizowano poprzez organizowanie spotkań międzynarodowych, a także video-konferencji i dyskusji internetowych. Opracowano stronę internetową projektu.

W ramach działań opracowano również pilotażowy kurs on-line „Mała przedsiębiorczość w agroturystyce”.

ERDE – Rozwój europejskich obszarów wiejskich poprzez działania edukacyjne

ERDE – European rural development by means of educational activities

Polska instytucja realizująca projekt

Gimnazjum w Malechowie

76-142 Malechowo

Tel.: (94) 345 79 93

wisalix@poczta.onet.pl

Nr umowy: SOC/46-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, rozpoczęty w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Austria

Partnerzy: Niemcy (2instytucje), Węgry, Polska, Wielka Brytania, Austria

Projekt dotyczy wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Służy poznawaniu przykładów najlepszych rozwiązań w tej dziedzinie i ich rozpowszechnianiu. Główny nacisk kładzie się na wykorzystanie teleinformatyki w kształceniu dorosłych.

Polska instytucja, gimnazjum w Malechowie, działa na obszarze wiejskim w strefie wysokiego bezrobocia. Jej misja wykracza poza statutowe zadania szkoły. Gimnazjum działa na rzecz społeczności lokalnej, pełniąc rolę ośrodka rozwoju wsi.

Dotychczas w ramach projektu m.in. przeszkolono 24 mieszkańców Malechowa w zakresie obsługi komputera i pracy z Internetem. Planuje się stworzenie strony internetowej, która będzie służyła promocji przedsięwzięcia.

SALT – Nauka i zachowanie tradycji

SALT – Saving and learning traditions

Polska instytucja realizująca projekt

EKSPERT-SITR Sp. z o.o. –
Okręgowy Ośrodek Rzecznawstwa i Doradztwa
Technicznego
ul. Jana z Kolna 38
75-204 Koszalin
Tel.: (94) 342 25 81, 342 39 13

www.kkanet.dk/salt

Nr umowy umów: SOC/04-GR2-2002/03, SOC/11-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt dwuletni, Realizowany w latach 2002/2003 i
2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Niemcy (2 instytucje)
Partnerzy: Dania (2 instytucje), Szwecja, Polska

Projekt dotyczył kultywowania wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i tradycji. Jednym ze sposobów na osiągnięcie tego zamierzenia było organizowanie Weekendów Dziedzictwa Kulturowego. Imprezy te obejmowały wystawy rękodzielnicstwa i degustacje potraw regionalnych, połączone z nauką rzemiosła.

Do projektu zaangażowano głównie artystów ludowych, którzy pełnili rolę "nauczycieli".

W ramach projektu stworzono bazę internetową z informacjami na temat instytucji zajmujących się kultywowaniem tradycji w krajach partnerskich.

Adwokat niepełnosprawnych

Advocate of the disabled

Polska instytucja realizująca projekt

Fundacja Wspierania Pomocy Społecznej na terenie Pomorza Środkowego
Nowe Bielice 51
76- 039 Biesiekierz
Tel.: (94) 318 03 58
dps.parsowo@powiat.koszalin.pl

Nr umowy: SOC/04-GRU2-2003/04

Czas realizacji projektu

Projekt jednoroczny, zakończony, realizowany w roku 2003/2004

Kraje partnerskie

Koordynator: Rumunia
Partnerzy: Polska, Szwecja

Celem projektu było zbudowanie międzynarodowej współpracy na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych poprzez wyszkolenie grupy „adwokatów” - rzeczników osób niepełnosprawnych, wywodzących się spośród samych niepełnosprawnych, jak i wolontariuszy. Zadaniem „adwokatów” jest działanie na rzecz integracji oraz doradztwo i poradnictwo osobom niepełnosprawnym, w tym również z wykorzystaniem forum on-line.

Podczas realizacji projektu powstały materiały związane z tematyką projektu: konspekt kursów dla „adwokatów” osób niepełnosprawnych, propozycja zawartości bloków szkoleniowych oraz słowniczek wyrażen z zakresu opieki społecznej (polsko-angielsko-niemiecki).

Inicjatywa ta ma być impulsem do rozwijania sieci organizacji lokalnych i regionalnych, działających na rzecz niepełnosprawnych.

